

MAJANDUS- AASTA **ARUANNE**

aruandeaasta algus: 01.01.2015

aruandeaasta lõpp: 31.12.2015

nimi: Eesti Mittetulundusühingute ja Sihtasutuste Liit

registrikood: 80005069

aadress: Telliskivi 60a, 10412 Tallinn

telefon: 664 5077

e-post: info@ngo.ee

veeb: www.ngo.ee

Sisukord

Tegevusaruanne	3
Kodanikuühiskonna aasta 2015	4
2015. aasta tegijad	6
EMSL aastal 2015	8
Vabaühenduste huvide kaitse	10
Võimekad vabaühendused	18
Hea kodaniku kasvulava	22
Hea Kodaniku infokanalid	28
EMSLi liikmed 2015	30
EMSL ja tema inimesed	32
EMSLi rahaasjad 2015	34
Tegevuskava täitmine	36
2016. aasta tegevuskava	40
Finantsaruanne	43

TEGEVUS-

ARUANNE

Kodanikuühiskonna aasta 2015

2014. aasta lõppes ja 2015. aasta algas vabakonna jaoks valimistrallis: manifestid olid valmis, vabaihendused kohtusid erakondadega ning veebruari alguses väitlesid teatri NO99 saalis kuue erakonna esindajad kirsioite all valikutest kodanikuühiskonna arengus. Kas ressursid peaksid vabakonda tulema kodanikelt endilt või on õigustatud avalike vahendite kasutamine kodanikuühiskonna kasvatamiseks? Mis kasu saab riik sellest, kui vabaihendustel on võimekust tegeleda ühiskondlike probleemidega, või ei ole avalikud teenused üldse kodanike asi? Kuidas kasvatada osalemist ja korraldada avalikke asju nii, et kodanik oleks päriselt kuulatud, mitte vaid kuulnud?

Vabakond on teemana popp ja ka valimisplatvormid lubasid palju: hulgaliselt vabatahtlike kaasamist, nii sotsiaalse kui sotsiaalselt vastutustundliku ettevõtluse toetamist, annetuste ja eraraha kaasamise soodustamist, paremaid rahastustingimusi. Uus valitsus sõnastas hiljem oma tegevuskavaski, et peab oluliseks laiapõhjalist kodanikuühiskonna arengut, ning nimetas eesmärkide seas veel Riigikogu avatust, sotsiaalse innovatsiooni ja sotsiaalse ettevõtluse ning elu edendavate liikumiste toetamist. Näis, et ebamäärased sõnastused tuleb lihtsalt edasi viivate tegevustega sisustada.

Kevade edenedes said kriitikud irooniliselt täheldada “Me ju ütlesime!”: valitsuse eesmärk valdkondadesse eraraha kaasata võinuks tähendada soodsamat annetuskeskkonda, aga viimane muutus hoopis rangemaks, kui koos maksumuudatustega langes ka eraisikute maksutagastuste lagi. Veidi hiljem otsustatud Riigikogu komisjonide salvestiste peitmine ei kinnitanud usku avatumasse parlamenti. Ka Kodanikuühiskonna

Sihtkapitali eelarve kasv jäi tulemata, kuigi selleks andis suunise ka hiljuti valminud kodanikuühiskonna arengukava, mille rakendusplaanis laiutasid liigagi paljudel ridadel niigi nulliread. Ega keegi uuelt valitsuselt kohe suuri muutusi ju oodanudki, aga valitsejate suutmatus arvestada uute ideaalide ning ühiskondlike muutustega, et kodanikualgatuseks soodsamat pinnast luua, sai kriitikat ka vabaihenduste elujõulisust analüüsivas raportis.

Kirsiaia üheks põhiteemaks on inimeste kohanemine või kohanematus muutustega. EMSLi kevadisel üldkoosolekul külalisena Eesti vabakonna ette astunud Caroline Slocock Suurbritanniast, kelle juhitud mõttekoda tegeleb valitsuse ja vabakonna vaheliste suhete uurimisega, rääkis muuhulgas sellest, et vabakonnad kõikjal vajavad omamoodi restarti. Kui suhted valitsuste ja kodanikuühiskonna vahel on aina enam lepingu- ja hankepõhised, tuleks just organiseerunud kodanikkonnas ühisolemise jõud uuesti üles leida ning mitte takerduda oma otsustes ja tegevustes ruumi, kuhu valitsused või poliitikad algatusi suruvad. Kui numbrid räägivadki, et inimesi jääb organisatsioonides vähemaks, meil napib varasid ning rahastamisvõimalusi on ka vähem, ei tohi lasta sellel ennast heidutada. Muutustega tuleb kohaneda, aga mitte ennast nendesse ära kaotada. Ise tuleb kodanikuruumi luua.

Ega vabaihendused Eestis olegi end kaotanud, sest lahenduste otsimine ja tegutsemine on aina rohkematele inimestele osa igapäevast: Arvamusfestivali korraldajate püüe külalised üle lugeda päädis sellega, et 10 000 käepaelast jäi lihtsalt väheseks, Pardi ralli parte ei jagunud kõigile, kes oleksid tahtnud annetamisaktsioonist osa saada,

ning Teeme ära! talgupäeval osales enam vabatahtlikke kui mitmel eelneval aastal. Vabakonna mõjukust näitab 16-aastastele kohalikel valimistel valimisõiguse andmine, erakoolide võimekus seista oma huvide eest ning laialdane ühiskondlik debatt alkoholipoliitika teemadel. Ja loomulikult see, kuidas seltskond aktiviste töö sügise hakul tuhanded inimesed Vabaduse platsile sõbralikule Eestile kaasa elama. Muidugi võiks veelgi rohkem, sest kogukonnad vajavad eestvedajaid ning usaldusväärsetest liidritest oleks kasu ka polariseerunud avalikus debatis, kus aina keerulisemad teemad radikaalseid hoiakuid sütitavad.

Vabaihendusi takistab, eelkõige poliitika loomises, pidev ressursinappus – meil pole lihtsalt piisavalt inimesi ja vahendeid arengute hindamiseks, argumenteeritud ettepanekute sõnastamiseks ning jõulise survegrupina avalike huvide kaitsmiseks. Teiseks, kui EMSL analüüsis 2015. aastal EKAKis kirjeldatud koostööpõhi-

mõtete valguses pagulasorganisatsioonide kaasmist ning euroraha toetuste kujunemist, sai selgeks, et koostöö head tavad ei tööta iseenesest, neile tuleb anda ka sisu ja tähendus.

Olemegi just täna ja praegu juhtimas kodanikuühiskonnas kahte suurt muutust. Esimene on seotud vabaihenduste iseseisvumise ja sõltumatus kasvamisega. Ei näi lihtne, aga pole samas ka võimatu, sest juba praegu on isikustatud annetustena vabakonda aastas kogutud 17 miljonit eurot märksa suurem summa kui Kodanikuühiskonna Sihtkapitalilt ja hasartmängumaksust antud toetused kokku. Teiseks, kui tahame muust vabaihendustega arvestamises, peamegi oma rolli enesekindlamalt kehtestama ja olema ise eestvedajaks ka headele tavadele tähenduse andmisel, nende järgimisel ning nõudmisel.

MARIS JÕGEVA

EMSLi juhataja

Torsakarini | Dreamstime.com

2015. aasta tegijad

Aasta vabaihendus: mittetulundusühing SPIN, mis pakub spordil põhineva programmiga eaturvalisest keskkonnast pärit noortele arenguvõimalusi läbi jalgpalli. Esimene tegutsemisaasta tõi lisaks sportlikule aktiivsusele kaasa rohkelt märke osalejate paranenud enesedistsipliinist, suhtlusoskusest ja koolis hakkamasaamisest.

Maria Laanjärv

Aasta tegu: liikumine Sõbralik Eesti, mis koondab eraisikuid, ettevõtjaid, loomeinimesi ja arvamuslimedid ning nende kõigi vabatahtlikku panust selleks, et edendada inimõigustest lugu pidavat ühiskonda ning selleteemalist mõistlikku arutelu.

Aasta missiooniinimene: Teele Pehk, kes on aastaid vedanud kogukondade võitlust parema avaliku ruumi nimel ja aidanud sündida mitmetel algatustel, mis seda võitlust toetavad – näiteks Linnalabor, Lasnaidee, võitlus Kalaranna säilimise eest avaliku rannana. Ta on ergutanud asumiseltsse koostööle ning nõudnud Tallinna linnavalitsuselt head kaasamistava, seisnud aastaid ka üldisemalt kogukondade, avatud valitsemise, osaluskuultuuri ja arutleva demokraatia eest.

Lina Lešov

Aasta uustulnuk: blogi Poliitika.guru, mis pakub poliitikahuvilistele vabatahtlike kirjutajate sulest tihedat, struktureeritud ja päevakajalist poliitikaanalüüsi, tõstatab avalikuse eest peidus olnud teemasid, vastab kainelt ja otse väga emotsionaalsetele küsimustele ja toob eestlasteni siseinfot Euroopa Liidu võimukoridoridest.

Karl-Kristian Nigesen

Karl-Kristian Nigesen

Aasta hakkajad: Miina Härma Gümnaasiumi õpilased Triin Karis ja Merili Ginter, kes kooli kõrvalt viivad läbi omaenda heategevusprojekti "Väike panus, suur mõju" toetamiseks diabeeti põdevaid lapsi.

EMSL aastal 2015

EMSL jätkas aastateks 2013–2016 seatud strateegiliste eesmärkide elluviimist. Selleks olime aktiivsed vabähenduste huvide kaitsmises, algatasime uusi ja jätkasime traditsioonilisi tegevusi vabähenduste ja partnerite võimekuse parandamiseks ning tugevdasime EMSLi rolli kodanikuhariduses. Kolme suunda toetavad jätkuvalt Hea Kodaniku infokanalid ning liikmetöö.

VISIOON: Eestis on tugev kodanikuühiskond, kus inimesed tahavad, saavad ja oskavad olla head, arukad ja aktiivsed kodanikud.

VABAÜHENDUSTE
HUVIDE KAITSE

VÕIMEKAD
VABAÜHENDUSED

HEA KODANIKU
KASVULAVA

LIIKME- JA VÕRGUSTIKUTÖÖ

HEA KODANIKU INFOKANALID

Alates 2015. aastast on EMSL sise-ministeeriumile strateegiline partner.

3. veebruaril kirjutasime alla koostööleppele, mille järgi esindab EMSL kodanikuühendusi kodanikuühiskonna arengut mõjutavates aruteludes ning ministeerium kaasab EMSLi esindajaid kodanikuühendusi puudutavate õigusaktide ja strateegiliste plaanide koostamisse. Tegelikult on EMSLi hooleks veel mitmed tegevused kodanikuühiskonna arengukava 2015-2020 elluviimisel, nagu näiteks kodanikuühenduste riigieelarvest rahastamise juhendi kasutuselevõtu toetamine, õigusruumi arendamine annetuste ja vabatahtliku tegevuse soodustamiseks, kodanikuühiskonna-alase info levitamine. Koostöölepe on vormistatud nelja aasta pikkuse raamlepinguna, tegevustoetuse aluseks on kaheaastane tegevuskava koos eelarvega ning igal aastal

sõlmime veel eraldi lepingu toetuse kasutamiseks. Tegevustoetusega katsime 2015. aastal veidi vähem kui 20% oma eelarvest, kokkulepitud ülesannete täitmiseks kuluv aeg on proportsionaalselt märksa suurem.

Marjo Loo

Suveseminaril sõnastasime juhised EMSLi huvikaitsetööks:

- me ei lahmi ja ütleme vaid siis, kui meil midagi öelda on
- oleme tõendus põhised oma hinnangutes, väidetes ja ettepanekutes
- me töö vabauhenduste huvide kaitseks on strateegiliselt läbimõeldud
- peame tähtsaks korrektset keelekasutust, lihtsat ja arusaadavat kirjakeelt
- partnerina oleme õigeaegsed ja usaldusväärased
- kaasame liitlasi, kaasamõtlejaid ja toetajaid

Vabaühenduste **huvide kaitse**

Aastatel 2013–2016 loeb EMSL oma strateegilisteks ülesanneteks:

- saavutada Eesti vabaühenduste kohta riiklikus registris kogutavate andmete muutmine tasuta kättesaadavaks ja kergesti kasutatavaks kõigile soovijatele, et avalikkusel oleks paremad võimalused saada infot vabaühenduste kohta ja hinnata nende töö tulemusi.
- aidata ühtlustada vabaühenduste riigipoolse rahastamise põhimõtteid, saavutades ühenduste ja avalikkuse huvidele vastavad reeglid ja nende järgimine nii projekti- kui ka tegevustoetuste jagamisel, aga ka ühenduste maksusoodustuste osas.
- seista Eesti kodanikuühiskonna arengukontseptsioonis kokku lepitud kodanikualgatuse ja avaliku võimu koostööpõhimõtete järgimise eest ning tõsta kummagi poole teadlikkust nendest põhimõtetest.
- koondada vabaühenduste seisukohti ja kaitsta nende huve ühendusi puudutas õigusloomes ja arengukavades.

Lisaks valimiskampaaniates kodanikuühiskonnaga seotud teemade ülevõltoetamisele sai 2015. aastal olulisemaks huvikaitseteemaks vabaühenduste rahastamisega seonduv, mis on olnud aastaid ka EMSLi liikmete jaoks tähtsaim. Alustasime kodanikuühenduste riigieelarvest rahastamise juhendmaterjali järgimise hindamist, et mõista probleeme rahastamises ning arenguid valdkondades; seisime selle eest, et EL vahendid toetaksid kodanikuühiskonna arengut

ning tegelesime ka kaudsete toetustega. Aastajooksul viisime vabaühenduste ja vabakonna vajadused ühinguõiguse revisjoni, annetuste maksusoodustuste, õigusloome mahu vähendamise, heaolu arengukava ning riigi bürokraatia vähendamise aruteludesse. Avaliku võimu ja kodanikuühenduste partnerlussuhete parandamiseks hindasime kolme juhtumit, et aru saada, miks suhted ikkagi sassi lähevad, kuigi osalised oma sõnutsi koostööd teha soovivad.

Valimiste valvurid

Kuna taas oli valimiste aasta, töötasid veebruarist märtsini valimiste valvurid, seekord Andrei Liimetsa koordineerimisel. Valvurid andsid välja kuus valimiste hea tava rikkumiste edetabelit, osalesid tele- ja raadiosaadetes ning vastasid kodanike pöördumistele. Tööperioodi kokkuvõttes nentisid nad, et seekordseid kampaaniaid iseloomustasid taas halvustamine ning vastandumine, varasemate aastatega võrreldes oli uus, et kampaaniat tegi lisaks kandidaatidele ka keegi kolmas, mitte ainuüksi kandidaadid ise või nende oma partei. Põhilised rikkumised olid seotud

Tammemägi ja Kutser peavad linnale reklaamiraha tagasi maksma

Tallinna halduskohus ei rahuldanud keskerakondlastest Põhja-Tallinna linnaosavanema Karin Tammemäe ja tema asetäitja Priit Kutseri kaebusi, mistõttu...

UUDISED.EPRA.EE

EMSLil on vaja seista eelkõige kodanike osalemisvõimaluste ning avaliku huvi kaitsmise eest, selle eest, et riigis on tingimused vabaühenduste kestlikuks tegutsemiseks. Tuleb olla demokraatliku korra valvekoeraks ja vajadusel mõelda ka üksikisikule, kui tundub, et tema kodanikuõiguste kaitseks on seda tarvis.

SIIM TUISK

EMSLi huvikaitsejuht novembrist 2015

maksumaksja raha väärkasutamise, suur osa kaebusi tuli ka keelatud välireklaami kohta, millest suurem osa seda tegelikult ei olnud, kuid inimesi häiris nende tülitamine tänaval ja koridoridesse paigutatud reklaam. Kõige tähelepanuväärsemaks

rikkumiseks valisid valvurid Keskerakonna poliitreklaamiga rikastatud jäävaatemängud uisutajast Superman-Savisaarega.

Vt. ka www.ngo.ee/valvurid.

Rahastamise kärjad ja variraport

Aasta alguses EMSLi meeskonnaga liitudes tõi Maiu Uus endaga kaasa analüütiku põhjalikkuse ja statistiku oskused panna numbrid rääkima. Kui seni olime avalikest eelarvestest vabühenduste rahastamisest rääkinud paljuskil hinnanguliselt ning toetudes vaid üksikutele näidetele, otsustasime, et kui tahame vabühenduste riigieelarvest rahastamises midagi muuta, on meil vaja esiteks andmeid, teiseks ülevaadet, mis toimib ja mis ei toimi valdkondade kaupa, ning kolmandaks häid põhjendusi, millised rahastamispraktikad toovad ja millised ei too kasu vabakonnale ja riigile. Hindamise raamistikuks sai 2013. aastal kirja pandud kodanikeühenduste rahastamise juhendmaterjal ning selles kirjeldatud põhimõtted. Numbrit ja narratiivi kogumiseks intervjuerisime ametnikke, korraldasime kohtumisi rahastajatega ning et analüüs ametnike vaate keskseks ei jääks, kutsusime vabühenduste kokku kärjatele, kus paljude organisatsioonide kogemusi kuuldes saime vastused, miks ei

näi vabühendusi puudutavad rahastamisotsused alati läbipaistvad, toetused võrdselt kättesaadavad ega kõik rahastamismudelid mõjusad. Rahastamise teemadega töötades on keeruline selgitada ametnikele, et me probleem pole selles, et raha ei ole või sellega ei tehta vajalikke asju, vaid selles, et hea rahastamise korralduse juures saaks ühiskond kodanikuühiskonnalt rohkem vastu. Kuigi Anna Karolini juhitud arutelu-tulevärgis väidelnud Alari Rammol (EMSL), Siim Suklesel (Eesti Olümpiakomitee), Andres Anvelt (SDE) ja Jürgen Ligil (Reformierakond) arvamused ja kogemused mõneti erinesid, nõustusid nad kõik, et hasartmängumaksu kasutamise mudelit tuleb muuta ning nn katuserahas ei ole midagi aatelist. Kärjatelt saime kokku vabühenduste hinnangud rahastamismudelitele erinevates tegevusvaldkondades, et neid rahastamise variraportis ka kasutada.

Vt. ka www.ngo.ee/karjad.

Vabaühenduste rahastamise teemaga on aastaid tegeldud ja kuna rahastamise teemat on peetud tähtsaks ka valdkondlikus arengukavas, hoiab see nii ministeeriumi kui nt KÜSKi ja mõne teise partneri seotuna. 2013. aastal heaks kiidetud juhendit on mitmed ministeeriumid ja rahastajad realselt rakendada asunud ning tekkinud on näiteid ja kinnitust juhendi toimivusest, muudatuste vajalikkusest ja teostatavusest. Keeruliseks teeb rahastamise korraldamise töö aga andmete puudumine: teadmine on tükkidena laiali või pole selle kogumiseks süsteem loodud. Samas oleme näiteks koostöös Rahandusministeeriumiga osa andmeid "sündima" saanud. Kodanikuühiskonna kohta käivast infost saaks kõige suuremat kasu avalik sektor ise nii otsuste tegemiseks kui toetusmeetmete kujundamiseks. Vabaühendused ise saavad tagada, et riigile antavad andmed oleksid tõesed ja korrektsed, et saada ülevaade, mida kogu sektori hüvanguks kasutada.

MAIU LAURING
huvikaitse ekspert

Variraportit koostades oleme muuhulgas saanud teada:

- võrreldes 2013. aastaga on enam kui pooled ministriumitist uuendanud ja kinnitanud (vabáühenduste) riigieelarveliste toetuste tingimused ja korrad ning uuendanud taotluste, aruannete jm vorme vastavalt juhendmaterjalis toodud soovitustele.
- vabáühenduste rahastamise lábipaistvus on osaliselt paranenud – konkurssidest ja toetustest on rohkem infot avaldatud, see on lihtsa-

mini leitav, aja- ja asjakohasem võrreldes varasemaga.

- kõige halvem seis rahastamise põhimõtetest on rahastamise tõhususe ja tulemuslikkuse hindamisega ning vabáühenduste kaasamisega programmide kujundamisse.
- üldiselt rahuldavas korrastatuses on eriti silmatorkavad hasartmängumaksust tehtavad ja Riigikogu otsustega nimetatud eraldised, mis rahastamise heade tavadega kuidagi kokku ei kõla.

Euroraha planeerimine ja järelevalve

2015. aasta lõpuks oleme kaks ja pool aastat teinud intensiivsemat eurorahaga seotud huvikaitsetööd. Me peamine táhelepanu on olnud vabáühenduste mobiliseerimisel nii vahendite planeerimisse kui järelevalvesse. Võtsime aega, et lugeda programmdokumente, luua ja náidata seoseid poliitikaeesmärkide ja vabakonna arengu vajaduste vahel, koolitada vabáühendusi, vaatasi-me koos Rahandusministeeriumiga üle valdkonnamisjonide liikmete õigused ja võimalused, uurisime kolleegidelt Poolast, kuidas vabáühendused sealmaal eurorahade kasutamise oma valsa silma alla on võtnud. Me töö kaudset mõju, mis loodetavasti erinevates valdkondades tegutsevate vabáühenduste võimekuses avaldub, on keeruline hinnata. Otsesest mõju náeme valdkondade rakenduskavades, kus MTÜd ja SAd on nimetatud võimalike taotlejatena, või siis programmides, kus eesmärkide saavutamisel toetatakse vaba-

ühenduste tegevusele. Töö positiivne tulemus on, et páris mitmes programmis suutsime meetmete eesmärkide seoseid vabáühenduste tegevusega náidata. Páris lõpuni pole me tulemustega rahul, sest kokkuvõttes ei nái rahastamistingimused vabáühendustele soodsamad: avatud taotlusvoore on vähemgi, ettearvatuid hankeid rohkem, programmidesse on partnereid vabakonnast kaasatud vähe, konsultatsioonides ei ole järgitud kaasamise hea tava ja/või arvestatud vabáühenduste tööspetsiifikat, vabáühenduste võimekuse paranemist toetavad väga vähesed programmid, kui üldse. Praktikas on vabáühenduste jaoks probleemideks veel kulude tagantjärele katmisel maksete viibimine, hanketingimustesse kaasamata jätmine, ebakõla EL toiduabi reeglite ja teenuse pakkumisel tekkivate kulude vahel. Kui kaasatakse ja arvestatakse vähem, on ka vabáühendused ise vähem motiveeritud konsultatsioonides

Kas komisjonides ja töörühmades osalemisest on kasu?

EMSL osales 2015. aastal vabaühenduste vajaduste ja arengu eest kõnelemiseks 16 komisjoni ja töörühma töös. Enam kasu on olnud järgmistest:

Vabariigi Valitsuse ja kodanikeühenduste esindajate ühiskomisjon – hoiame silma peal, kuid kodanikuühiskonna arengukava ellu viiakse, tõstatame ise teemasid (2015. aastal näiteks kodanikuühiskond valitsuse tegevuskavas) ja teeme komisjonile ülevaateid (2015. aastal näiteks rahastamisest).

Töörühm EKAKi koostööpõhimõtete järgimise järelevalveks

– 2015. aastal võtsime omal algatusel töösse ja jõudsime analüüsida kolm juhtumit (pagulasorganisatsioonide kaasamine, erihoolekandeteenuseid pakkuvate vabaühenduste võimalused euroraha kasutamiseks, valikuline konsulteerimine nn burkakeeluseaduse aruteludel). Juhtumite põhjal sõnastasime järeldused kodanikuühiskonna arengukontseptsiooni ja kaasamise hea tava tõlgendamiseks, et sel moel anda nii ametnikele kui vabaühendustele juhiseid paremaks koostöök. vt. ka www.ngo.ee/ekak

Ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskava 2014-2020 seirekomisjon

– suur ja paljusid osalisi kaasav komisjon, kus osalemine annab võimaluse viia vabaühenduste vajadused ametnikeni ning tuua koordineeritud euroraha rakendamisest vabaühendusteni. Andsime oma sisendi hindamisplaani, et koostatavad analüüsid ja uuringud arvestaksid ka vabaühenduste rolli valdkondade arengus.

Avatud Valitsemise Partnerluse ümarlaud (AEFi koordineeritud vabaühenduste kogu avatud valitsemise teemadel) – kaardistasime tõkkes vabaühenduste suutlikkuses poliitikakujundamises tõhusalt osalemiseks, et anda ümarlauale infot sisukamate ettepanekute esitamiseks.

Avatud valitsemise partnerluse tegevuskava (AVP) koordineeriv kogu

– Riigikantselei juurde moodustatud kogu seirab tegevuskavade elluviimist. 2015. aastal hoidsime silma peal, et osalemiseks vajalikud tegevused saaksid tehtud. Enda peale võtsime vabaühenduste rahastamise andmete korrastamisega seotud tegevused ja panustasime sellesse nii ekspertiisi kui tööaega. Tulemused on me enda tööks olulised.

Riigivalitsemise (haldussuutlikkuse) valdkondlikus komisjonis

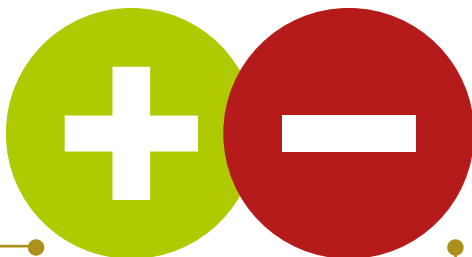
oleme seisnud vabaühenduste jaoks oluliste arendustegevuste eest valitsuse tegevusplaanis ja euroraha meetmetes (seni kaasamispoliitika arendamisega seonduv, koosloome ja koostöövormid teenuste arendamisel, vabaühenduste kaasamine koolitusprogrammidesse).

Kasu on olnud veel me osalemisest Tulumaksusoodustusega mittetulundusühingute, sihtasutuste ja usuliste ühingute nimekirja koostamise ekspertkomisjonis Maksu- ja Tolliameti juures ning Välisministeeriumi arengukoostöö komisjonis. Vähemal määral soolise võrdõiguslikkuse nõukogu või eelmise perioodi EL rahade seirekomisjonide töös.

osalema, komisjonikoosolekutele ja materjalide läbivaatamisele aega panustama. 2018. aastal on Rahandusministeeriumil plaanis partnerite kaasamist ka hinnata. Euroraha järelevalvetööd aitab teha Avatud Eesti Fond, valitsusele ei ole me suutnud piisavalt argumenteeritult põhjendada miks selline töö võiks olla rahastatud EL toetuste tehnilisest abist ja millist kasu saaks riik sellest,

kui vabaühendused aruteludes ja tegevuste elluviimises osalevad.

Muudest huvikaitseteemadest alustasime tööd õiguskeskkonna arendamisega annetuste soodustamiseks ning proovisime leida võimalusi vabatahtlike päevaraha maksustamisreegli kaotamiseks.

- aktiivne tegevus valimisperioodil, mõõdukalt nähtav kära katuseraha ümber
- kui valitsus arutas kiireid muudatusi nn maksupaketis ning võttis ette ka annetuste soodustamise vähendamise, õnnestus meil tänu kiirele alternatiivide väljapakkumisele soodustuse kaotust leevendada
- EKAKi põhimõtete tõlgendamisel jõudsime kolme juhumi abil näideteeni, mis aitavad kaasamise hea tava ilusatele sõnadele sisu anda, ja mida saame kasutada edasises huvikaitsetöös.

- rahastamise variraport osutus plaanitud töömahukam ning ei saanud aasta lõpuks valmis
- EL toetuste järelevalvetöös ei saavutanud me loodetud mõju, siiski on meil nüüd tänu aja investeerimisele teadmine ja ülevaade, et edaspidi sisukamaltki vabaühenduste huvide eest euroraha kasutamisel seista.

Võimekad vabaühendused

Aastatel 2013–2016 loeb EMSL oma strateegilisteks ülesanneteks:

- aidata Eesti vabaühendustel tõsta oma legitiimsust, läbipaistvust ja vastutavust, et ühendused oleksid neis osalevatele ja nendega kokku puutuvatele inimestele heaks demokraatia ja koostöö kooliks.
- koolitada ja nõustada vabaühendusi ning nende partnereid ühenduste arenguks ning tulemuslikuks koostööks olulistel teemadel.

Võimekate vabaühenduste suunda iseloomustas 2015. aastal kirju projektide spekter, mis meid aasta lõpuks ka ära väsitas ja mille mõju on kiltustatuse tõttu vähem näha. Erinevate teemade ja programmide pakkumisega jõudsimisele aga rohkemate vabaühendusteni nii Tallinnas, Tartus kui

mujal Eestis. Tegelesime vabaühenduste kaasamise, väliskeskonna muutuste, tulevikutrendide, hea valitsemise, annetuste kogumise oskustega. Kevadkooli teemaks oli koosloome, suvekoolis rääkisime usaldusväärsest, täpsemalt legitiimsusest, avatusest ja vastutavusest.

Iga vabaühendus olgu demokraatiakool

Demokraatiakooli idee oli EMSLi tegevuskavades oma kohta otsinud juba mitu aastat, kuid 2015. aasta kevadeks tegime selle teoks: töötasime vabaühendustega küsimustega sellest, kuidas kodanikuharidus, hea valitsemine ning eetikaga seotud küsimused organisatsiooni igapäevatoos arvesse võtta. Kokku 18 seminari seitsmes maakonnas, milles osales 86 inimest, kes esindasid 68 organisatsiooni. Kui muidu on EMSLil parem kontakt oma liikmete ja suuremate katusorganisatsioonidega, jõudsimisele maakondlike arenduskeskuste toel kohalike vabaühendusteni ning kasu kontaktist oli loodetavasti kahepoolne: me jaoks on oluline, et saime põhjendada vajadust töötada

vabaühenduste sisedemokraatia küsimustega, teistalt saime aruteludest kasulikku sisendit EMSLi töösse – nägime ja kuulsime, milliste probleemidega aktivistid üle Eesti silmitsi seisavad, mis on peamised takistused institutsionaliseeritud kodanikuühiskonna töös, aga ka vastukaja väärtuspõhise tegutsemise ideaalidele. Seminarid olid praktilised: lisaks koolituse osale tutvustasime nii häid kui halbu kogemusi, jagasime EMSLis kasutusel olevaid praktikaid ning õppetunde me oma tööst. Tagasisidelehtedelt oli huvitav lugeda väga konkreetseid viiteid sellest, kuidas osalejad pidasid kasulikuks võtta kasutusse mitmeid EMSLi enda töövõtteid.

Kas vene töökeelele vabaühendused vajavad hoidmist?

Kodanikuühiskonna Sihtkapitali toel alustasime arenguprogrammi vene töökeelele vabaühendustele, et aidata neil mõelda sellele, kuidas organisatsioonina kasvada ning suuremat mõju omada. Eeskujuks võtsime eestikeelsete vabaühendustega lõpetatud arenguprogrammi, mis sai veidi ümber disainitud. 2016. aasta septembrini kestvas programmis osalevad Eesti People to People MTÜ, MTÜ

Eriline Maailm, MTÜ Haridus-Kirjastuslik Kultuuriselts “Zlata”, MTÜ Kohtla-Järve Töötajate Klubi, MTÜ Lasnaidee, MTÜ Oleme Sinuga Koos, Sclerosis Multiplexi Kohtla-Järve Ühing, MTÜ Töökooda-huviklubi STIIL, MTÜ Ukraina Organisatsioonide Assotsiatsioon Eestis, MTÜ Shokkin Group.

Aasta lõpus ilmus Katerina Danilova, Jelena Katsuba ning Ivan Lavrentjevi sulest venekeelne

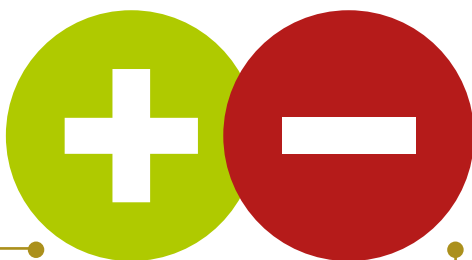

vabäühenduste juhtide käsiraamat, mis on abiks nii Eesti kui kasulik ka idapartnerluse riikidele.

Tellimuskoolitused on omatulu allikana olulised

EMSLi jaoks on jätkuvalt oluliseks omatulu allikaks tellimuskoolitused. Esiteks jagame tellimustöödega teadmisi ja oskusi, mis kodanikuühiskonna arenguks tähtsad, teiseks teenime nii juurde paindlikke vahendeid igapäevaste tegevuskulude katmiseks. Kõige enam koolitusi küsitakse kodanikuühiskonnast üldisemalt, teistesse riikidesse jagame kogemust rahastamise korrastamisest ning valitsuse ja kodanikuühiskonna koostöö korraldamisest. Kokku kogunes 2015. aastal 90 tellimuskoolituse tundi, lisaks korraldasime kolm õppereisi ja müüsimme oma ekspertiisi Bulgaariasse ja Ukrainasse, aitasime nii Türgi kui Bulgaaria vabäühendustel Eesti kogemusest siin kohapeal õppida.

Koolitustest ja tellimustöödest laekus 2015. aastal me eelarvesse 13 800 eurot.

- erinevad meetodid, mida oleme kombineerinud tööks vene töökeelega vabäühendustega – kommunikatsioon, arenguprogramm ja käsiraamat – täiendavad teineteist ning on viinud EMSLi venekeelse töö uuele tasemele.
- Riigikantselei ja Rahandusministeeriumi tellimusel, KÜSKI korraldamisel ja Praxise eestvedamisel sai 30 vabäühenduste juhti osaleda arenguprogrammis, mille nimel tegime EL vahendite aruteludes parajalt tööd. Kuigi me ise hanke tulemusena programmi ellu viia ei saanud, oleme rõõmsad, et Praxis kvaliteetset programmi pakkus ja loodetavasti mitmes organisatsioonis juhtimise uuele tasemele aitas.
- investeerisime oma aega ja energiat paljudesse projektidesse, mille pikaajalisemat mõju on keeruline hinnata.
- tellimuskoolituste müük ja sellest saadav tulu jäi väiksemaks kui eelarves plaanitud. Aasta lõpus tuli tõdeda, et kogu vabäühenduste võimekuse tegevussuund ei ole jätkusuutlik ning kuidas sellega edasi minna, otsustame järgmise perioodi strateegia koostamise käigus.

Tänu tööle venekeelsete ühendustega on EMSL saanud sillaks eesti- ja venekeelse kodanikuühiskonna vahel. Vajame ühist keskkonda, kus vabauhendustel on sarnased väärtused ja nägemus organisatsioonide tegutsemisest, jagatakse parimaid praktikaid, korraldatakse arengu- programme ja jagatakse uudiseid sõltumata töökeelest. Sellist vahendamise tööd saab teha vaid mõlemat keeleruumi tundes, teiseks on selles töös vaja oskust selgitada eestikeelsetele organisatsioonidele, kuidas vene inimesed mõtlevad, ja selgitada venekeelsetele organisatsioonidele, kuidas toimib eestikeelne kodanikuühiskond. Sellise vahelüli olemasolu loobki võimaluse dialoogiks.

KATERINA DANILOVA

EMSLi venekeelse töö juht alates augustist 2015

Hea kodaniku kasvulava

Aastatel on EMSLi peamisteks ülesanneteks:

- käivitada Eesti üldhariduskoolides programm, kus gümnaasiumiõpilased käivad ühiskonnaõpetuse tunni raames vabaühendusi õppides kohalikes vabaühendustes praktikal.
- osaleda avalikes diskussioonides kodanikuühiskonna teemal, käivitada ise ning aidata käivitada ettevõtmisi, mille kaudu inimesed saavad häid kogemusi avalike asjade arutamises, otsustamises ja elluviimises osalemisest.

Kogukonnapraktikal hoog sees

Kui 2014. aasta tegevuskavas oli Kogukonnapraktika veel katseprojektina, siis 2015. aastal kasvas ta katseprojekti staatusest välja ning tänu stabiilsele rahastusele on kogukonnapraktikast kujunemas omamoodi liikumine. 2015. aastal sõlmisime kokkuleppe Haridus- ja Teadusministeeriumiga ning Euroopa Sotsiaalfondi toel saame tagada, et 2018. aasta lõpuks on praktikal käinud vähemalt 3000 noort ning programmi katsetanud, ehk seda kasutamagi jäänud, 50 kooli.

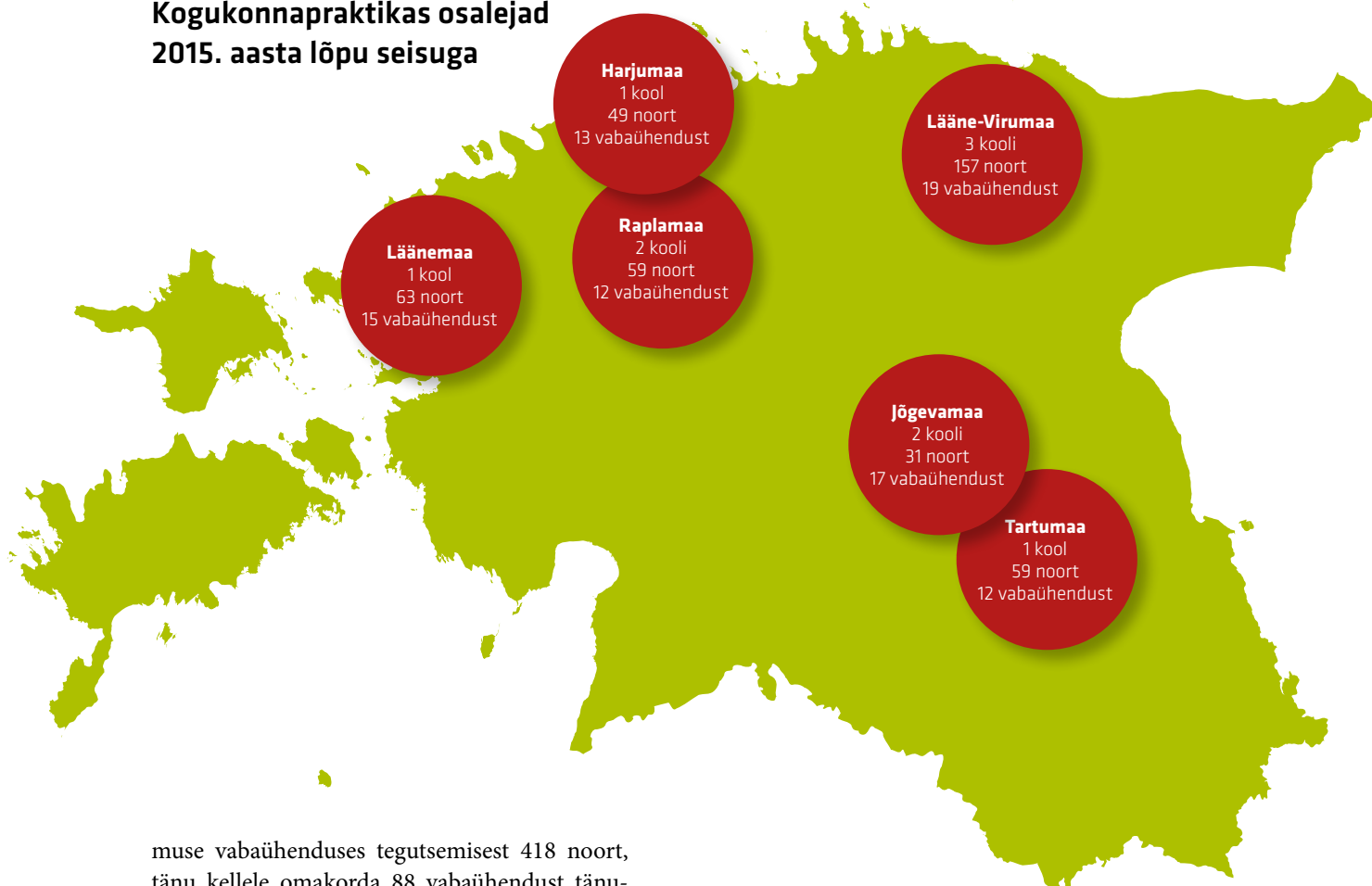
Esimene pool aastat uues partnerluses tõestas, et suudame graafikus püsida: 2015. aasta lõpuks olid programmi oma sõrme andnud 10 kooli: Rakvere Gümnaasium ja Rakvere Realgümnaasium, Rapla Ühisgümnaasium, Rapla Vesiroosi Gümnaasium, Läänemaa Ühisgümnaasium, Kadrina Keskkool, Põltsamaa Ühisgümnaasium, Jõgevamaa Gümnaasium, Ülenurme Gümnaasium ja Tallinna Mustamäe Humanitaargümnaasium, kust kokku sai koge-

Kogukonnapraktika ühendab õpetajad, vabakonna ja noored, kel tihti pole tihti aega üksteise mõistmiseks. Koos tegutsemine on aidanud eelarvamustest vabaneda, andnud uusi ideid, loonud uusi projekte ja koostöösuhteid, sh töösuhteid, ka enesemõistmist. Noored ise ütlevad tihti peale praktikat, et nad ei aimanud kui palju nad tegelikult oskavad ja teavad, ja et on võimalus olla kasulik, ning et see tunne, et sind vajatakse ja sa saad realselt ka kellegi elu paremaks muuta, tekitab hea tunde just enda suhtes.

ALJONA GALAZAN

Kogukonnapraktika eestvedaja

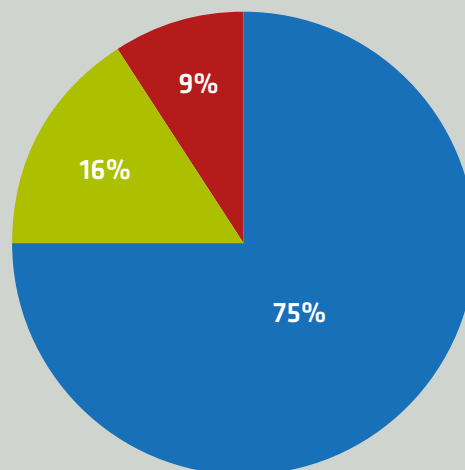
Kogukonnapraktikas osalejad 2015. aasta lõpu seisuga

muse vabavahenduses tegutsemisest 418 noort, tänu kellele omakorda 88 vabavahendust tänuväärse kogemuse praktikakoha pakkujana.

Tulemuseks on, et noored on lisaks õpikule ja klassitunnile saanud ühiskonnaõpetuse aines palju parema tunnetuse sellest, mida vabakond tähendab – osalenud vabavahenduste igapäevategevustes, korraldanud heategevuskampaaniaid ja -üritusi, osalenud toidukogumisel, olnud tuuisikuteks riskilastele, aidanud kogukonnaorganisatsioone nende ürituste korraldamisel ning osalenud kodanikuühiskonna teemalistes aruteludes. Kolmveerandile noortest on kogukonnapraktika esimene kohtumine vabavahendusega ning esimene hetk, kus noor mõtleb kodanikuühiskonna rollile. Paljude jaoks on see esimene kokkupuude keeruliste sotsiaalsete probleemidega, esimene reaalne kogemus ajaplaneerimise, võõraga suhtlemise või ise oma ideede ja mõtete jagamisest. Õpilaste tagasiside programmile on jätkuvalt positiivne ning paljud tunnistavad, et kui alguses olid nad skeptilised, siis hiljem väga rahul. 75% muutsid oma hoiaku kogukonnapraktika suhtes positiivseks, 16% tagasiside andmust jäid praktikaga rahule, 9% osalenutest jäid külmaks või hindasid kogemust negatiivseks.

Õpilaste suhtumine kogukonnapraktikasse

- praktikaga rahul enne ja peale praktikat
- positiivne hoiak kujunes praktika käigus
- hindasid kogemust negatiivseks

Liikmekohtumistel olen paljude organisatsioonidega arutanud, miks nad liikmeks astuda otsustasid ning mis kasu nad liikmestaatusest saavad. Nooremad ja vähemkogenud hindavad peamiselt arenguprogrammides, koolitustel ja üritustel osalemise, abi küsimise võimalust. Vanemad tegijad hindavad EMSLi huvikaitsetööd ja võimalust selles osaleda. Enamik peab oluliseks ka võrgustumise ja kontaktide loomise võimalust ning seda, et EMSLi kaudu tuleb oluline kodanikuühiskonda puudutav info mugavalt koju kätte. Lisaks on EMSLi liikmeks olemine maine küsimus – on organisatsioone, kes eriti kaasa rääkida ei jõuagi, kuid toetavad me tegevust vabaühenduste mõjukuse suurendamisel ja hea maine kujundamisel. Kasu saab väga erinevatel viisidel, olenevalt vabaühenduse enda eesmärkidest, panustamise soovist ja aktiivsusest.

MARIA LAANJÄRV
liikmekoordinaator

Arvamusfestival kasvas veelgi

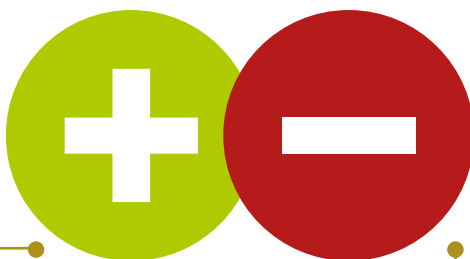
Arvamusfestival on iga aastaga jõudsalt kasvanud ning ei ole enam ammu pelgalt kodanikuühiskonna konverentsi edasiarendus, vaid täiesti omaette eesmärkidega elujõuline ettevõtmine. Festivali veab eest suutlik meeskond, keda toetamas lai ring vabatahtlikke. Nii on EMSLil tagatoana festivali igapäevakorraldusega aina vähem pistmist, aga

oleme jätkuvalt ise kohal: 2015. aastal korraldasime arutelu annetuste kogumisest ja annetamisest, teiseks rääkisime vabakonna elujõulisuse raporti põhjal kodanikuühiskonna tervisest. Lisaks oma aruteludele ärgitame liikmeid festivaliformaati oma ideede ja küsimuste jaoks kasutama. Kuni on vaja, pakume festivalile ka juriidilist keha.

Koalitsioon kodanikuhariduse arenguks ja kaitseks

2015. aastal said me kodanikuhariduslikud tegevused tuge kodanikuhariduse koalitsioonist, mille eestvedajaks on Teaduse- ja Kultuuri Sihtasutus Domus Dorpatensis. Lõpetasime kahe aasta pikuse arenduskoostöö parema teadmise saamiseks, kuidas oma programmi õpitulemused sotsiaalse- ja kodanikupädevustega siduda. Kodanikuha-

riduses osalevate vabäühenduste andmebaas sai aga aasta jooksul kasutajasõbralikumaks, detailsemaks ning infoküllasemaks ja selle abil saavad nii koolid kui vabäühendused otsida endale partnerit, õppematerjali või õppeprogrammi kodanikuhariduse täiustamiseks. Vt. ka www.ngo.ee/kodanikuharidus

- Kogukonnapraktika elluviimiseks on EMSLil pikaajaline plaan ja rahastus; programmi ulatus ja kasvuplaan selle mõjuks märkimisväärne
- Arvamusfestival kasvab ja iseseisub. Oleme olnud osalised mõjusa sotsiaalse liikumise loomises.

- 2015. aastal jäi kasutamata Kogukonnapraktika brändingu ja kommunikatsiooni potentsiaal, mis saab töösse 2016. aastal.

Hea kodaniku pisiku levitamisel on kõige keerulisem jõuda nendeni, kes veel nakatunud pole, ning neid veenda. Oma siisingile innustavaid kõnesid pidada on lihtne ja lustlikki, aga tahaks ju ka uusi ja uusi inimesi kaasa rääkima, osalema, välja tulema, õppima, koos tegutsema. Tahaks uusi ajakirjast huvituid, uusi laikijaid Facebookis, fänne ja kaasarääkijaid igast vallast ja grupist. Kodanikuühiskond ei ole enam ka moodne sõna ja põnev alternatiivtegevus, mille meedia alati meeleldi kõneks võtab, sestap on paras väljakutse kirjutada nii, et inimesi huvitaks ja ajakirjanikud üles nopiks. Nende nurkade leidmine on põnev.

MARI ÖÖ SARV

EMSLi infojoa juht

Hea Kodaniku infokanalid

- koguda, toimetada ja levitada vabaihenduste tegevuseks olulist informatsiooni eesti ja vene keeles.
- levitada maailmas infot Eesti kodanikuühiskonna saavutuste ja õppetundide kohta ning tuua Eestisse infot muu maailma headest praktikatest.

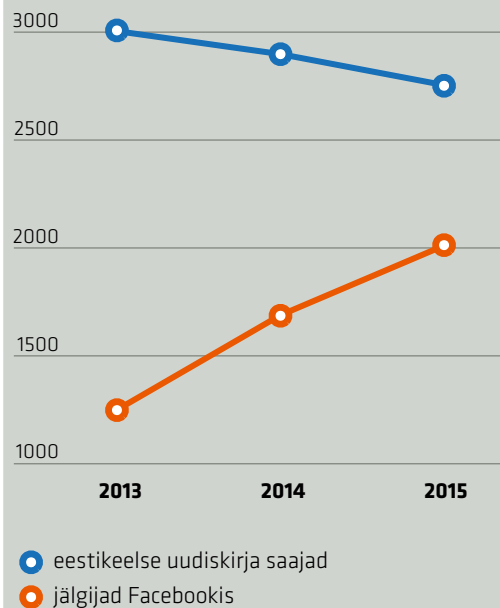
2015. aastal näitas www.ngo.ee uut nägu. Avaleht sai uue ilme kohe pärast Arvamusfestivali, aasta lõpuks kogunes uuel lehel 33 853 külastust, neist 23 814 unikaalsed. Vanas veebis, kus ülejäänud sisu on tänaseni, käis aasta jooksul 214 579 külast, neist unikaalsed 173 001. 46% lahkus samalt sisulehelt kuhu maandus, kuid enam kui pooled vaatasid veel ringi. Kõige külastatamad sisuleheküljed on senini staatilise sisuga lehed MTÜ asutamisest ja registris juhatuse liikmete vahetamisest.

Hea Kodaniku artiklitest läksid lugejatele enam korda “Normaalsuse mõõdupuu ehk kuidas rääkida sellest, mis vallandab hinnanguid ja solvanguid?” ning “Mis on vihakõne?”, mis peegeldab lugeja huvi selle vastu, mis parajasti ühiskonnas teravalt üleval.

Sotsiaalmeedias on Hea Kodaniku lehe jälgijate arv kasvanud samaväärselt 2014. aasta kasvuga. Kõige kaugemale, enam kui 13 000 ini-

Uudiskirja ja sotsiaalmeedia trendid

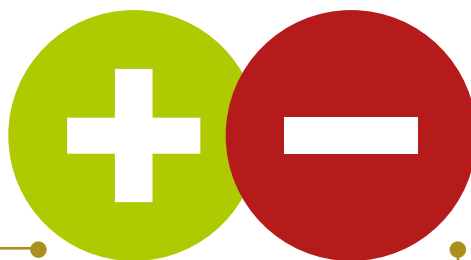

meseni, jõudsid pildialbumid Arvamusfestivalilt ning aasta tegijate tänutseremoonialt. Me kommentaar Postimehe artiklile Toidupanga teemal ärgitas samuti kaasa mõtlema ja jagama.

Kui veebiküllastajate ja sotsiaalmeedia järgijate arvud pigem kasvavad, siis eestikeelse infolisti järgijate arv tasapisi kahaneb: 2015. aasta

jaanuaris oli listis 2897 aadressi, detsembriks kahanes list ligi 150 aadressi võrra.

2015. aastal jätkasime kvartaliaruannete koostamist, mis aitavad nii liikmetele kui teistele kodanikuühiskonna arengust huvitatutele anda kokkuvõtlikult ülevaateid ja tagasisidet pikema vinnaga huvikaitsetöödest ja arengutest.

- ajakiri ilmus neljal korral aastas ja hilinemisteta
- sotsiaalmeedia saime paremini kasutusse ning suurenenud on EMSLi kanaleid pidi levivate kodanikuühiskonna teemaliste originaaltekstide hulk

- veebiarendus jäi pooleli ning uudsemasse-moodsasse vormi jõudsimise panna vaid ngo.ee infovärava esilehe. Ülejäänud veeb peaks 2016. aastal samasuguse ilusama näo saama.

Aarete Laegas AIESEC Estonia Arengukoostöö Ümarlaud MTÜ Avatud Eesti Fond BPW Estonia (Eesti Ettevõtlike Naiste Assotsiatsioon) Balti Haridus- ja Kultuuriühing Balti Uuringute Instituut Caritas Eesti Convictus Eesti MTÜ Dharma Sihtasutus Domus Dorpatensis ETNA Eestimaal Eesti Assotsiatsioon "Anti-AIDS" Eesti Ehitusteabe Fond Eesti Euroopa Liikumine Eesti Haridusfoorum Eesti Harrastusteatri Liit Eesti Ingerisoomlaste Liit Eesti Inimõiguste Instituut Eesti Inimõiguste Keskus Eesti Juristide Liit Eesti Kennelliit Eesti Külaliikumine Kodukant Eesti Lasterikaste Perede Liit Eesti Lihasehaigete Selts Eesti Liikumispuudega Inimeste Liit Eesti Loomakaitse Selts Eesti Lugemisühing MTÜ Eesti Mitmekultuuriline Assotsiatsioon Eesti Muinsuskaitse Selts Eesti Muusika Jäädvustamise Fond Eesti Naabrivalve Eesti Naiste Koostöökett Eesti Naisuurimus- ja Teabekeskus Eesti NATO Ühing Eesti Noorte Naiste ja Noorte Meeste Kristlike Ühingute Liit Eesti Noorteühenduste Liit Eesti Omanike Keskliit Eesti Piibliselts Eesti Psoriaasi Liit Eesti Rahva Muuseumi Sõprade Selts Eesti Rahvatantsu ja Rahvamuusika Selts Eesti Rahvuskultuuri Fond Eesti Reumaliit Eesti Sclerosis Multiplex'i Ühingute Liit Eesti Seksuaaltervise Liit Eesti Skautide Ühing Eesti Suhtekorraldajate Liit Eesti Suurperede Abistamise Selts Eesti Vabaharidusliit Eesti Vaimupuudega Inimeste Tugiliit (EVPIT) Eesti Vähiliit Eesti Väitlusselts MTÜ Eesti Õpilasesinduste Liit MTÜ Eesti Üliõpilaskondade Liit Eestimaa Looduse Fond Eluliin Fenno-Ugria Asutus Heateo Sihtasutus Hoondaja Junior Achievement Eesti SA Keskkonnaõiguse Keskus SA Kodanikukoolitus Korruptsioonivaba Eesti Lapse Huvikaitse Koda Lastekaitse Liit Linnalabor MTÜ Loomus Maarja Küla Sihtasutus Miikaeli Ühendus Mondo MTÜ Naerata Ometi MTÜ Noored Kooli Sihtasutus Perede ja Laste Nõuandekeskus Pille Lille Muusikute Fond Pärnu Vabahariduskeskus Päästeliit R.A.A.A.M. SA Pelgulinna Sünnitusmaja Toetusfond Serve The City Sillamäe Lastekaitse Ühing SOS Lasteküla Eesti Ühing Sotsiaalsete Ettevõtete Võrgustik Tallinna Lastehaigla Toetusfond Tallinna Puuetega Inimeste Koda Tarbija Kaitse Ühendus UGANDI Tartu Eluasemefond Tartu Kultuurkapital Tartu Ülikooli Kliinikumi Lastefond SA Tartu Ülikooli Üliõpilaskondade SA Tartumaa Põllumeeste Liit Tartumaa Rahvakultuuri Keskus Teeme Ära Sihtasutus Tegusad Eesti Noored MTÜ Terve Eesti Sihtasutus Uue Maailma Selts VAT Teater Vanurite Eneseabi- ja Nõustamisühing Vapramäe - Vellavere - Vitipalu Sihtasutus Varjupaikade MTÜ YFU Eesti MTÜ e-Riigi Akadeemia Sihtasutus Ühing Eesti Kristlik Televisioon (EKTV)

EMSLi liikmed 2015

2015. aasta lõpuks oli EMSLil 107 liiget. Aasta jooksul liitus kuus: MTÜ Aarete Laegas, MTÜ Loomus, Tartu Ülikooli Üliõpilaskondade Sihtasutus, MTÜ Päästeliit, Sillamäe Lastekaitse Ühing, Lapse Huvikaitse Koda.

Välja astus kaks: Avatud Maakaardi Selts ja Ökomeedia MTÜ.

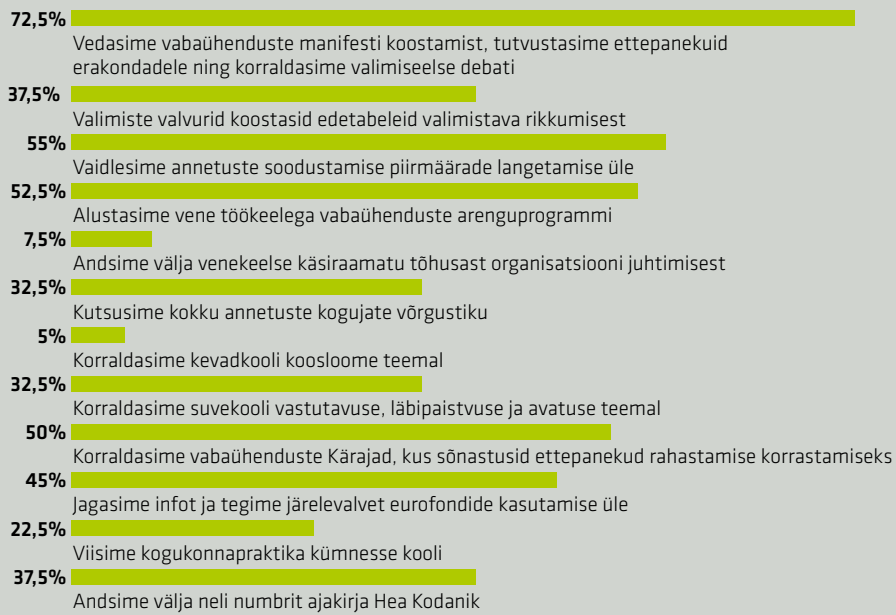
Nõukogu arvas välja viis liikmesorganisatsiooni: Eesti Pensionäride Ühenduste Liit, Betti Alveri Muuseum, Eesti Hobumajanduse Edendamise MTÜ, Eesti Iseseisva Elu Keskus, Eesti Tarbijakaitse Liit.

EMSL ise on Euroopa kodanikuühiskonna katusorganisatsioonide katuse ENNA (European Network of National civil Society Associations) ja ülemaailmse kodanikuühiskonna organisatsiooni CIVICUS liige. Mais 2015 valiti Maris Jõgeva ENNA juhatusse.

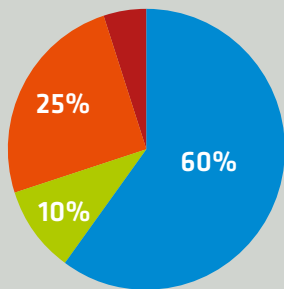
2015. aastal andsime uue hoo sisse liikmeklubidele, mis vahepeal olid veidi soiku jäänud. Teemad spekter sai küllaltki lai: rääkisime 16-aastaste valmisolekust kohalikel valimistel osalemiseks (lisaks liikmetele osalesid klubis erakondade noortekogude eeskõnelejad), siseministeeriumi partnerid jagasid kogemust strateegilisest partnerlusest, huvitatud said teada Eesti Vabariigi 100 sünnipäeva tähistamise plaanidest Anneli Ohvriilt Riigikantsleist. Lisaks toimus arutelu vabahariduste osalemisest poliitikakujundamises (esinejad-külalised Peep Peterson Ametiühingute Keskkliidust ning Riina Raudne Terve Eesti Sihtasutusest), Eesti EL poliitikast ja 2018. aastal toimuvast eesistumisest (Piret Lilleväli ja Klen Jäärats Riigikantsleist). Lisaks korraldasime koostöös Briti-Eesti Kaubanduskojaga oma liikmetele ühe mõnusa sügisese *mingle*-kokkusaamise.

Aasta lõpus läbi viidud rahuloluküsitlusele vastas 40 liiget, kellelt saime oma tegevusele järgmist tagasisidet:

Millised me tegevustest on liikmetele olulisemad?

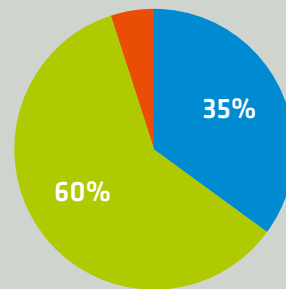

Milline on EMSLi tähtsaim roll ühiskonnas?

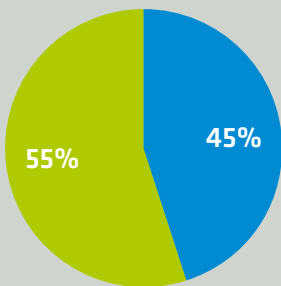
- Kodanikuühiskonna ja vabaühenduste huvide eest seismine
- Kodanikuühiskonna-alase info jagamine
- Vabaühenduste võimekuse tõstmine
- Uute tegevuste algatamine

Olen rahul sellega, kuidas EMSL liikmeid kaasab

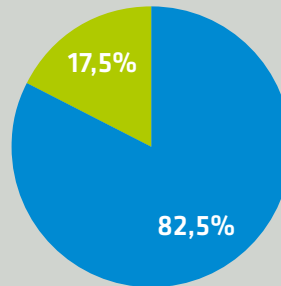
- Nõustun täielikult
- Pigem nõustun
- Ei oska öelda

EMSLi tegevustel on mõju

- Nõustun täielikult
- Pigem nõustun

EMSL on ühiskonnale vajalik organisatsioon

- Nõustun täielikult
- Pigem nõustun

EMSL ja tema **inimesed**

Nõukogu

Nõukogu jätkas koosseisus Mari-Liis Jakobson, Anneli Kana, Margo Loor (nõukogu esimees), Martin A. Noorkõiv, Liisa Past, Margus Rink. Hille Hinsberg ning Rasmus Rask taandasid ennast

2015. aasta üldkoosolekul pingelise töögraafiku tõttu ja uuteks liikmeteks valis nõukogu Madle Lippuse ning Jannus Jaska.

Verevahetus EMSLi meeskonnas

2015. aasta tõi EMSLi meeskonda palju uusi inimesi ning liikumist ka aasta vältel. Kui võrrelda 2014. ja 2015. aasta lõppu, jätkasid meeskonnast vaid Mari Öö Sarv (infojuga), Anna Laido (võimekad vabaihendused), Aljona Galazan (kogukonnapraktika) ning Maris Jõgeva juhatajana. Aasta algusest liitus EMSLiga Maiu Uus ülesandega saada sotti vabaihenduste rahastamisest riigieelarvest. Liikmekoordinaatorina alustas Kristiina-Maria Ploom, kelle ülesanded võttis peagi üle Maria Laanjärv. Ivan Lavrentjevi saatsime suvel ajateenistusse ning tervitasime venekeelsetes ülesannetes Katerina Danilovat. Alari Rammo jäi sügisel lapsehoolduspuhkusele ning huvikaitsetööd korraldab alates novembrist Siim Tuisk. Kogukonnapraktikat aitas aasta teises pooles vedada Nikita Kljukin.

EMSLi tegevustes osaleb igal aastal aina enam vabatahtlikke. 2015. aastal aitasid meid Mari-Liis Jakobson, Toomas Mattson, Anna Karolin, Danner Leitmaa, Maria Derlõs (valimiskampaaniaid valvata, teravalt kiita ja laita), Andrei Liimets, Ivan Lavrentjev, Heidit Kaio, Mari Rebane, Kris-

tina Mänd, Kaspar Kelder, Aliine Lotman, Eero Janson, Maiken Mägi, Oudekki Loone, Ruth Annus, Kristi Liiva, Margus Oro, Linnar Viik, Krister Paris, Triin Toomesaar, Kari Käsper, Anna Lindpere, Märt Pöder, Tiia Kõnnussaar, Keit Fomotskin, Raimo Ülavere, Maie Kiisel, Martin Laidla, Liisa Raudsepp, Rasmus Pedanik, Marge Vainre, Kristjan Otsmann (Hea Kodaniku ajakirja väärt sisuga täita). Vabaihenduste riigieelarvest rahastamisest aitasid pildi selgemaks saada Risto Hinno, Maaja Mätlik ja Birgit Pajust. Suurepärase suvekooli aitas korraldada Kristiina Ling ning me sotsiaalmeedia oskuseid parandada Lauri Linnamäe ja Taavi Linnamäe. Lisaks on kümned head arutelujuhid aidanud kevad- ja suvekoolis, üldkoosolekul ja kärjatel, korraldanud töötubasid ja jaganud muul moel vabakonnaga oma kogemust ja tarkust.

EMSLi trükiseid kujundab Karl-Kristjan Ni-gesen ning korrektse keele eest hoolitseb Katrin Kern. Raamatupidamise hoiab korras Kaidi Pugal, kontoruruumid Valentina Jantšarina.

EMSLi oma alumni

Kui EMSLi endine juhataja Urmo Kübar Ameerika Ühendriikidest naases, mobiliseeris ta suure osa EMSLi endisi nõukogu liikmeid ning endised juhatajad, kes moodustasid omanäolise annetusklubi. Kokku 25 klubiliiget kogusid aasta lõpus enam kui 1500 eurot, mille annetajatega konsulteerimise järel kasutame meeskonna koolitamiseks ja arendamiseks.

Aitäh annetuse eest, Mall Hellam, Urmas Kõiv, Toomas Trapido, Reet Valing, Aare Kasemets, Sandra Fomotskin, Hille Hinsberg, Urmo Kübar, Kristina Mänd, Uku Lember, Tiina Randma-Liiv, Maarjo Mändmaa, Krista Pedak, Aare Hörn, Lagle Parek, Tuuli Rasso, Allar Jõks, Reet Laja, Marit Otsing, Daniel Vaarik, Liia Hänni, Ene-Reet Veiper, Monika Salu, Heli Aru, Eimar Veldre!

Ma täitsa mäletan seda hetke meie 2012. aasta suvekooli avamisel, kui viisime Marisega osalejatele läbi tutvumisülesannet ja saal oli mõnusat suminat täis. Olin juba aasta varem kolleegidele ja nõukogule öelnud, et 2013. aasta kevad jääb mulle EMSLi juhatajana viimaseks, ning nüüd, vaadates neid rõõmsalt sumisevaid inimesi, tabas mind järsku mõte, et aga mis siis, kui EMSLi juhtimine äkki jääbki mu elu kõige ägedamaks tööks!? Sest väga äge töö see kahtlemata oli. Tegelikult on õnneks muidugi uusi põnevaid ettevõtmisi küllaga jätkunud ka ellu pärast EMSLit, aga ma pole esimene endine juhataja, kes EMSLi töös hiljemgi kaasa lööb. Mul on EMSLiga samamoodi nagu kunagise kooli ja kooliteatri või hällisema rahvatantsurühmaga – need on mänginud mu elus väga tähtsat rolli, lähevad korda ka pärast lõpetamist, ning kui saan aeg-ajalt kasulik olla, olen rõõmus. EMSL oli, on ja usutavasti jääb vajalikuks organisatsiooniks Eesti kodanikuühiskonnas, ja kui ma hoolin viimasest, siis on loogiline, et hoolin ka EMSList. Noh, ja lihtsalt tore on muidugi ka.

URMO KÜBAR

EMSLi juhataja 2006-2013

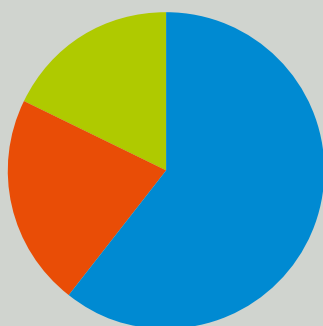
EMSLi rahaasjad 2015

Kui 2014. aastal tundsi rõõmu plussiga lõpevast aastast, siis 2015. aasta lõppes 2400 euro suuruse miinusega. Aasta tulud moodustasid 279 132 eurot ning kulud kokku 281 545 eurot. Valdav osa tuludest oli tavapäraselt seotud sihtotstarbega – ümmarguselt 21% tuludest oli tegevustoetus, mis seotud strateegilise partnerina võetud kohustustega, 64% tuludest seotud mitmesuguste projektide elluviimisega. Ligi 15% tuludest moodustasid põhikirjaliste eesmärkide täitmisega seotud omatulud (sh tellimuskoolitused, eksperttasud), liikmemaksud ja annetused.

Kuludest on kõige suuremad jätkuvalt töö-

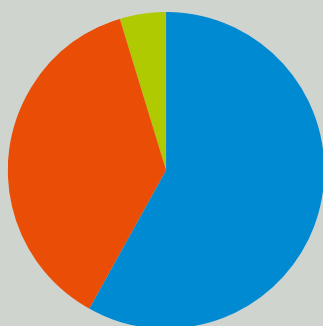
jõukulud (58%), mis summas 163 830 eurot on võrreldes 2014. aastaga samal tasemel. Ka tegevjuhtkonnale makstud tasud jäid suuruses 20 245 eurot viimaste aastatega samale tasemele.

Liikmemaksu tasusid me liikmed 10 357 eurot, mis on kokku 3,7% EMSLi tuludest. Rahastajate loikes rahastasid EMSLi tegevusi 2015. aastal Avatud Eesti Fond, Kodanikuühiskonna Sihtkapital, Siseministeerium, välisabina Norra/EMP toetused. Lisaks toetasid meid annetajatena Helle Randam Trust ning Edith Randam-Rogers Trust, meeskonna arendamiseks kogus suurema annetuse kokku me oma annetuskubi. Aitäh kõigile!

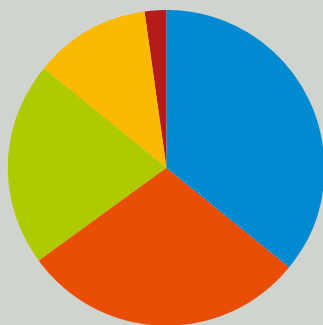
Tulude jaotus 2015:

	Summa (€)	Osakaal
Projektitoetused	169 562	61%
Tegevustoetus	60 000	21%
Omatulud	49 570	18%
KOKKU	279 132	

Kulude jaotus 2015:

	Summa (€)	Osakaal
Tööjõukulu	163 830	58%
Projektid	104 704	37%
Muud kulud	13 011	5%
KOKKU	281 545	

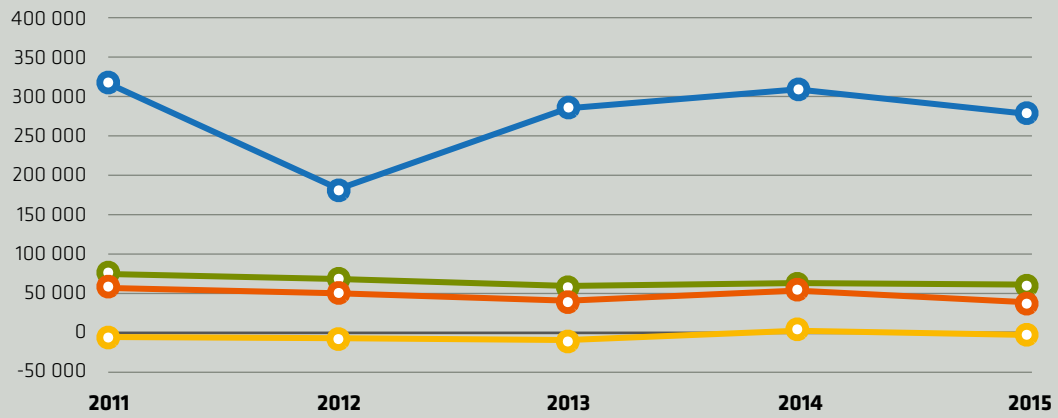

Sihtfinantseerijate jaotus 2015:

	Summa (€)	Osakaal
Siseministeerium	79 373	36%
KÜSK	65 402	29%
Muud	45 773	21%
Avatud Eesti Fond	26 656	12%
Euroopa Liit	5 000	2%

Põhilised majandusnäitajad:

	2011	2012	2013	2014	2015
Käive	318 026	181 048	286 268	310 956	279 132
Kohustused	58 860	50 723	39 416	54 872	37 105
Omakapital	76 590	68 725	57 791	62 329	59 929
Tulem	-5 911	-7 865	-10 934	4 538	-2 400

Tegevuskava täitmine

Mis oli eesmärgiks 2015?	Mida selleks tegime?	Kuidas hindame?	Plaan	Tegelik	Hinnang	Kommentaar
Valitsuse tegevusprogramm arvestab vabaühenduste ja kodanikuühiskonna vajadustega.	Kajastasime vabaühenduste ettepanekuid, analüüsisime programmi mõju kodanikuühiskonnale ja teavitasime sellest.	Plaanitu on tehtud.	jah	jah		Rahule jäime enda tegevusega, kuigi kokkuvõttes ei saa öelda, et uue valitsuse tegevusprogramm palju muutusi vabaühenduste tegutsemiskeskonda toob. Veel on ka vara hinnata.
Vabaühendused osalevad aktiivselt EL fondide seire- ja valdkonnamisjonide töös.	Korraldasime koostöökohtumisi ühishuvi ja ettepanekute sõnastamiseks, tagasisidestamise kaasamispraktikad ning osalesime ise komisjonides, töörühmades.	Toimunud koostöökohtumised.	4	2		Kuigi pingutasime ise, ei suutnud me luua toimivat võrgustikku kogemuste jagamiseks ja info vahetamiseks komisjonides toimuvast.
		Kaasamispraktikad tagasisidestatud.	jah	jah		
Hoiame avalikkuse, ametkonna ja vabaühenduste tähelepanu vabaühenduste rahastamise korrastamise vajadusel, toetame juhendmaterjali levikut ja kasutuselevõttu.	Analüüsisime erinevate rahastusvormide praktikaid, korraldasime arutelusid ning alustasime ettepanekute sõnastamist variraportina väljaandmiseks.	Rahastuspraktikad analüüsitud, ettepanekud.	jah	jah		Hoolimata pingutustest ei jõudnud me variraportit aasta lõpuks valmis, mis muutis rahastamise teemal ajakava järgimise keerukaks.
		Koostatud variraport juhendi järgimisest.	jah	ei		
		Korraldatud arutelud tulemuste levitamiseks.	4	3		
Valitsus on KODARA eesmärkide saavutamises toetatud ning sotsiaalse ettevõtluse, vabatahtliku tegevuse ning annetamise õiguskeskkond analüüsitud.	Annetamist paremini soodustavaks õigusruumiks rääkisime võimalikud arengusuunad läbi annetusi koguvate vabaühenduste võrgustikuga, vabatahtliku tegevuse parandamise võimaluste osas teeme tööd Külaliikumisega Kodukant, sotsiaalse ettevõtluse ja riigihanke teemadel toetusime suuresti SEV-le.	Annetuste oodustamiseks ettepanekud sõnastatud.	jah	ei		Mõneti sõltvalt ministeeriumite tööplaanidest, teisalt sõltvalt muutustest me meeskonnas jäi ettepanekute sõnastamine ning nendega edasi töötamine 2016. aasta plaani.
		Vabatahtliku tegevuse õiguskeskkonna järelanalüüs.	jah	nii ja naa		
		Sotsiaalse ettevõtluse õiguslik vorm kirjeldatud.	jah	ei		
Vabaühenduste seisukohad ühiskomisjoni töös esindatud ning arengukontseptsiooni põhimõtted selgitatud.	Ühiskomisjoni teemadesse on vabaühendused kaasatud ning arvamused esindatud, EKAKi põhimõtted selgitatud.	Vabaühenduste arvamused esindatud.	jah	jah		Võtsime initsiatiivi, andsime hinnangud kolmele juhtumile ning rääkisime järeldest.
		EKAKi põhimõtted selgitatud.	4	3		

hea rahuldav halb

Mis oli eesmärgiks 2015?	Mida selleks tegime?	Kuidas hindame?	Plaan	Tegelik	Hinnang	Kommentaar
Seisame selle eest, et avatud valitsemise põhimõtted saaks tavaks nii riigivalitsemises kui kohalikes omavalitsustes.	Kogusime vabaühenduste ideid ja arvamusi valitsuse AVP tegevuskava osas, koostöös e-Riigi Akadeemiaga töötasime 8 kohaliku omavalitsusega.	Vabauhenduste seisukohad AVP kogudes esindatud.	jah	jah		Oleme aktiivselt osalenud AVP kogudes, lõpetasime e-Riigi Akadeemiaga koostöös läbiviidud projekti.
		KOVID järgivad oma AVP tegevuskava.	8	8		
Jätkata Arvamusfestivali korraldamises osalemist, tagades tagatootenindamise, aktiivse kommunikatsiooni me kanalites ning kaasame sisu loomisesse EMSLi liikmeid.	Arvamusfestivalil oli kordades rohkem osalejaid ja ka EMSL liikmed osalesid aktiivselt festivali sisu loojatena. Aitasime kaasa festivali meediakajastusele.	Loome festivali korralduse kordalainuks.	jah	jah		Arvamusfestivali meeskond saab suurepäraselt hakkama ning EMSLilt oli seni vaja vaid katust, mille pakkumisega edukalt toime tulime.
		EMSL liikmed osalevad festivali sisu loojatena.	jah	jah		
		Positiivne meediakajastus, hea tagasiside.	jah	jah		
Valvata valimiste hea tava järgimist ning selgitame seda avalikkusele.	6-liikmeline valvurite meeskond jälgis kampaniaid ning avaldas edetabeleid.	Valvuritel on hea meediakajastus.	jah	jah		Valvurid ei lubanud kandidaatidel ja erakondadel minna mööda headest tavadest.
Laiendada kogukonnapraktikat ning parandada programmi kvaliteeti.	Kogukonnapraktikaga liitus 10 kooli, aasta jooksul sai programmist osa 418 õpilast, vabauhendusi oli kaasatud 88 ning 80% lugesid programmi kasulikuks.	Rohkem koole.	12	10		Programmi maine on hea, koolid liituvad ja õpilased on rahul. Olulisem tulemus on kindlustunne programmi mõjusaks jätkamiseks kuni 2018. aasta lõpuni.
		Rohkem õpilasi.	600	755		
		Head praktikakohad vabauhendustes.	150	88		
		Programm on osalejate hinnangul kasulik.	80%	65/80		
Korraldada praktiline arutelu- ja nõustamisprogramm vabauhendustele üle Eesti sellest, kuidas olla heaks demokraatiakooliks.	Aruteluseminaridel-koolitustel osales 68 vabauhendust üle Eesti, suurem osa läbis nõu kogu programmi.	Osalenud vabauhendused.	100	68		Suutsime kaasata vähem organisatioone kui plaanitud ja seminaride mõju on keeruline hinnata. Kohtumised olid aga huvitavad ning osalejatele kasulikud.
		Vabauhendused leidsid seminaridel uusi praktilisi tegevuslahendusi.	80%	82%		
Nõustada vabauhendusi igapäevastes juriidilistes ja juhtimisküsimustes, väliskeskonnaga toimetulemisel.	Registreerisime enam kui 30 nõustamiskorda, milles vastusega ei jäänud keegi. Viisime läbi tulevikugrupi nõustamisprogrammi.	Probleemile vastuse saanud.	90%	100%		Kes EMSLilt küsida on osanud, see on ka vastuse saanud.
		Nõustamisprogrammi läbinud.	5	5		
Valmistada ette fondi asutamine, mis toetaks erasektori mikroannetustega ühiskondliku mõjuga algatusi.	Projektijuht Urmo Kübar naases, et rääkida läbi ettevõtjatega ning motiveerida neid fondi loomises osalema. Fondi tööpõhimõtted on kirjeldatud, mis on heaks aluseks koalitsiooni moodustamiseks.	Äriühingute koalitsioon on moodustatud, osalejad motiveeritud fondi loomiseks.	jah	ei		Äriühingute koalitsioon küll projekti lõpuks veel kokku ei saanud, kuid tehtud taustatöö on olnud kasulik ning plaani realiseerimine tõenäoline.
		Fondi tööpõhimõtted on kirjeldatud ja koalitsioonis heaks kiidetud.	jah	nii ja naa		
		Olemas on edasine tegevus- ja teavituspalaan fondi käivitamiseks.	jah	jah		

hea rahuldav halb

Mis oli eesmärgiks 2015?	Mida selleks tegime?	Kuidas hindame?	Plaan	Tegelik	Hinnang	Kommentaar
Töötada välja ja käivitada arenguprogrammi vabähenduste juhtidele.	Seisime selle eest, et riik programmiks vahendid leiaks ning osalesime ka ise välja kuulutatud hankes programmi läbiviija leidmiseks.	Katseprojektis on motiveeritud osalejad.	20	N/A		Me ei olnud hankes edukad, kuid arenguprogrammi korraldamine oli me huvikaitsetöö tulemus.
		Osalejad loevad programmi kasulikkus.	80%			
		Kirjeldatud metoodika.	jah			
Jätkata kevad- ja suvekooli traditsiooni.	Koosloometeemalises kevadkoolis osales 77, usaldusväärsest kõnelevas suvekoolis 75 huvilist. Osalejad jäid koolitustega rahule.	Koolituste vastu on huvi ja piisavalt osalejad.	75/100	77/75		Oleksime oodanud rohkemgi huvilisi suvekooli.
		Osalejad loevad koolituse kasulikkus.	80%	85%		
Analüüsida Eesti vabähenduste elujõulisuse arengut.	Indeksi Eesti raport sai õigeaegselt koostatud ja tulemused avaldatud ngo.ee/indeks.	Indeksi Eesti raport on õigeaegselt koostatud ja selle tulemused avaldatud.	jah	jah		Tutvustasime trende arvamusefestivalil ning Riigikogu kodanikuühiskonna toetusrühmale.
Nõustada vene töökeelega vabähendusi organisatsiooni arenguks.	Arenguprogrammi valisime 10 organisatsiooni ning välja andsime käsiraamatu eestikeelse pealkirjaga "Edukas vabähendus".	Arenguprogrammis osalevad organisatsioonid.	10	10		Tegevused on liikunud plaanipäraselt.
		Ilmunud on vähemalt 1 venekeelne käsiraamat.	1	1		
Pakkuda kvaliteetseid koolitusi ja teenida sellega EMSLile omatulu.	EMSL teenib koolituste ja tellimustöödega arvestatava osa sissetulekust ning tellijad on koolituste kvaliteediga rahul.	Teenime arvestatava osa sissetulekust.	17000	12035		Teenisime veerandi jagu vähem kui plaanisime, tellijad on rahul.
		Koolituse tellijad on kvaliteediga rahul.	90%	jah		
Vabähendustel on teadmised, kuidas väliskeskonna muutusi oma tegevuse plaanisel kasutada.	4 tasuta koolitust ja nõustamine tulevikugrupi teemadel.	Koolitused toimuvad hillinemisteta.	4	4		Edaspidiseks koolitamiseks ja nõustamiseks sellest, kuidas tulevikutrendidega arvestada, on meil olemas töötav metoodika.
Hea annetuste koguja märgi tingimused on kokku lepitud.	Taotlesime vahendid ja kutsusime kokku võrgustiku annetusi koguvatest vabähendustest.	Annetuste kogujate seas on läbi viidud audit.	jah	jah		2015. aasta lõpus alustatud audit andis selgema pildi erineva suurusega organisatsioonide vajadustest.
Anda välja kodanikuühiskonna teemalist kvaliteetse sisuga ajakirja, laiemale publikule ja laiemale levikuga.	Ajakirja 4 numbrit ilmusid hillinemiseta ning seda aitasid sisustada vabatahtlikest kirjutajad-toimetajad. Oma kulude katmiseks me toetust siiski ei leidnud.	Ajakiri ilmub hillinemisteta.	4	4		Ajakiri saab suurepärast tagasisidet ja ilmub korrapäraselt, kuid kulud ei ole me osanud tas teenida.
		Ajakiri teenib osa kuludest tasa.	jah	ei		
Koguda, toimetada ja levitada vabähenduste tööks olulist infot eesti ja vene keeles.	Esmaspäeviti jätkas ilmumist uudiskiri. Alustasime veebiarendust, et paremini leviks ka originaaltekstid.	uudiskirjade arv	46	46		Uudiskiri saab vaid head tagasisidet, veebiarendusega ei jõudnud me lõpuni, kuid jätkame 2016. aastal.
		Uus veeb valmis.	jah	ei		
Levitada oma võrgustikes infot Eesti kodanikuühiskonna kohta ning vahendada häid praktikaid maailmast.	ENNA ja CIVICUse infot oleme jaganud ning ingliskeelse veebilehe üle vaadanud.	Info jagatud.	jah	nii ja naa		Tegelikult tahaks rääkida rohkem sellest, mis maailmas toimub ja jagada ka Eesti kogemusi. See jääb aga ajapuuduse taha.

hea rahuldav halb

Mis oli eesmärgiks 2015?	Mida selleks tegime?	Kuidas hindame?	Plaan	Tegelik	Hinnang	Kommentaar
Mõlema poole ootustele vastav koostöö ja suhtlemine liikmete ja EMSLi vahel.	Viisime läbi liikmekohtumisi, korraldasime liikmeklubi, küsisime tagasisidet.	Liikmed on rahul.	jah	jah		Liikmekoordinaatori vahetuste tõttu jäi suhtlus liikmetega harvemaks. Liikmeküsitlusele vastajaid oli liikmete seas ka vähe, kes aga vastasid, olid enamasti rahul.
		liikmeklubid	6	6		
		liikmekohtumised	40	15		
		Liikmemaks tasutud.	100%	95%		
Tähelepanuväärsed sündmused, inimesed ja organisatsioonid on tunnustatud.	Positiivne meediakajastus kodanikuühiskonnale.	meediakajastused	> 5	2		Teadmata põhjustel oli meediakajastusi 2014. aasta tegijate tunnustamisest vähem.

 hea rahuldav halb

2016. aasta tegevuskava

Eesmärgid 2016	Kuidas hindame?
Me igapäevane töö tagab vabaühenduste kaasatuse ja esindatuse otsustes, lisaks juhime eestkosteprotsesse seal, kus vabaühenduste vajadused muutusteks kõige teravamad ja/või vajab alustatu lõpetamist: annetamist soodustav õiguskeskkond, vabatahtlik tegevus, sotsiaalsete ettevõtete õiguslikud alused.	<p>Oleme kaasanud ja viinud vabaühenduste ettepanekud AVP 2016-2018 tegevuskavva.</p> <p>On sõnastatud ja läbi räägitud ettepanekud annetuste ja filantroopia soodustamiseks.</p> <p>Eestile sobivas lahenduses sotsiaalse ettevõtluse osas on kokku lepitud, ettepanekud õigusraami sõnastatud, esitatud.</p> <p>Vabatahtlikku tegevust takistavad süsteemsed probleemid (kindlustus, päevaraha maksustamine) on lahenduse leidnud.</p> <p>Vabaühenduste tagasiside EL programmide rakendamisele ja partnerlusleppe täitmisele on arutatud ja arvesse võetud.</p>
Vabaühenduste rahastamise andmed on avalikult kättesaadavad.	<p>Oleme panustanud ekspertiisiga rahastamise andmete läbipaistvamaks ja kättesaadavaks muutmisse, rahul tulemusega.</p> <p>Kodanikuühiskonna aasta ja trendid on avalikke andmeid kasutades analüüsitud.</p>
Rahastamispraktikate korrastamiseks teeme tööd poliitilise rahastamise vähenemise nimel, sh ettepanekud HMNI ja nn katuseraha korrastamiseks. EMSLi ettepanekud toetavad tegevuskeskonna paranemist ega vähenda rahastamisallikatele ligipääsu, arvestavad tasakaaluga riigi ja kodanikuühiskonna ülesannete vahel.	<p>Valminud on ettepanekud ja alternatiivsed mudelid hasartmängumaksu kasutamiseks. Seejuures kaasatud nii vabaühendusi, poliitikuid kui ametnikke.</p> <p>Katuseraha mudeli kaotamisest huvitatud koalitsioon on leidnud selleks lahenduse.</p> <p>Strateegilise partnerluse osalised on rahul koostööpraktikaga.</p>
(1) Osaleme EKAKi kuulamise ning kolme komisjoni istungi ettevalmistamises: anname sisendi, ärgitame kodanikuühiskonna rollidest rääkima; (2) Avalikus diskussioonis viitame EKAKi põhimõtetele, põhjendame seoseid. (3) otsime koostöövisiooni tulevikuks.	<p>EKAKi kuulamine ja kolme komisjoni istung on hästi ettevalmistatud ja läbiviidud.</p> <p>EKAKi põhimõtete järgimist hindav töögrupp on juhtumeid käsitlenud ning ühiskomisjon tööga rahul.</p> <p>Kodanikuühiskonna tulevikuvisionile pühendatud suvekool läheb korda ning osalejad hindavad selle ka kasulikuks.</p>
Osaleme sihikindlamalt ja aktiivsemalt Arvamusfestivali sisu loomises, et kodanikuühiskonna teemad oleksid programmis ja vabaühendused nähtavad.	Festivali programmis on kodanikuühiskonnale olulistel teemadel arutelusid vähemalt sama palju või rohkem. Festivalil osaleb oma teemadega varasemast rohkem EMSLi liikmeid.
Kogukonnapraktika on plaanijärgselt laienenud: noored kaasatud, osalevad vabaühendused ja õpetajad on toetatud ja koolitatud. Programmil on oma mõju hindamise meetodika ning korraldatud info kogumine mõju mõõtmiseks.	<p>Kogukonnapraktikas aasta jooksul osalevate noorte arv kasvab plaanipäraselt 750ni.</p> <p>Välja on töötatud KKP mõju mõõtmise raamistik ning kujundatud mõju hindamiseks ettevalmistustegevused õpetajatele ja juhendajatele.</p>

Eesmärgid 2016	Kuidas hindame?
Tugime vabaühendusi strateegiliseks huvikaitseks ja poliitikakujundamises osalemiseks.	Aasta jooksul on nõustatud ja edukalt läbi viidud 10 vabaühenduste huvikaitseprotsessi.
Jätkame venekeelse arenguprogrammi läbiviimist ning kaasame tegevustesse uusi vabaühendusi, et EMSL oleks vene töökeelega vabaühenduste seas enam tuntud ja arvestatud.	Arenguprogrammis osalevad ning selle läbivad 10 organisatsiooni. Kohtumiste ja teavitustegevustega saame uusi püsivaid kontakte.
Koordineerime annetusi koguvate vabaühenduste võrgustikku, et annete kogumise hea tava leviks, oleks mõistetud ning hea annete koguja märk kasutuses.	Aasta jooksul toimuvad kohtumised vastavalt plaanile, sünnib tegevuskava ning kokku saab initsiatiivgrupp selle elluviimiseks. Kirja saab juhend annete kogumise hea tava mõistmiseks ja kasutamiseks.
EMSL teenib kvaliteetsete tellimuskoolitustega piisavalt omatulu.	Tellimuskoolitustega teenitud omatulu on piisav. Tellijad on koolituse kvaliteediga rahul.
Igapäevane kodanikuühiskonna info ning ka arvamused kodanikuühiskonna teemadel on nii eesti kui vene keeles jagatud ning jõuavad rohkemate lugejateni.	Originaalmaterjalina kirjutatud artiklite arv kasvab ja need levivad teistesse arvamusportaalidesse. Nädalakiri ilmub nii eesti kui vene keeles va pühad ja juulikuu. Hea Kodaniku ajakiri on sisukas ning 3 numbrit ilmuvad tähtjaks.
Eesti vabaühenduste elujõulisuse areng on jälgitud ja kommukeeritud.	USAIDI indeksi raport on ajakavale kohaselt koostatud ning selle sisu tutvustatud.
Kodanikuühiskonna aasta silmapaistvamad organisatsioonid ja eestvedajad on traditsiooniliselt esile tõstetud	Kodanikuühiskonna aasta tegijatest räägitakse meedias.
Vabaühendusteni jõuab enam infot maailmapraktikatest, me enda võrgustikes teatakse Eestis toimuvast.	CIVICUSE ja ENNA info on infokanalitesse vahendatud ning EMSLi info kord kvartalis partneritele jagatud.
EMSLi liikmed on kursis ja räägivad kaasa EMSLi seisukohtades ning osalevad me tegevustes. Kontor on kursis liikmete tegevuse, huvide ja ootustega EMSLile.	Valdkondade kaupa toimunud liikmekülastused. EMSLi korraldatud liikmeüritused, millega ise rahul oleme. EMSLi projektides ja tegevustes osalenud liikmete osakaal. Liikmed on saanud EMSLi tegevustest kasu (liikmeküsitlus) ja on rahul sellega, kuidas EMSL neid kaasab.
EMSLi ühiskondlik roll on liikmetega kokku lepitud ja tegevusvalikud aastateks 2017-2020 paigas. 25. sünnipäeva tähistamisel vaatame tagasi kodanikuühiskonna arengusse ja EMSLi rollile selles.	EMSLil on strateegia aastateks 2017-2020 millega ise rahul oleme. 25. sünnipäeva tähistamisel oleme vaadanud tagasi kodanikuühiskonna arengule ja EMSLi rollile selles.

FINANTS-

ARUANNE

Raamatupidamise aastaaruanne

Bilanss

(eurodes)

	31.12.2015	31.12.2014	Lisa nr
Varad			
Käibevara			
Raha	52 604	84 173	
Nõuded ja ettemaksud	43 262	31 122	2
Kokku käibevara	95 866	115 295	
Põhivara			
Materiaalne põhivara	1 168	1 906	4
Kokku põhivara	1 168	1 906	
Kokku varad	97 034	117 201	
Kohustused ja netovara			
Kohustused			
Lühiajalised kohustused			
Võlad ja ettemaksud	14 219	14 618	6
Sihtotstarbelised tasud, annetused, toetused	22 886	40 254	7
Kokku lühiajalised kohustused	37 105	54 872	
Kokku kohustused	37 105	54 872	
Netovara			
Eelmiste perioodide akumuleeritud tulem	62 329	57 791	
Aruandeaasta tulem	-2 400	4 538	
Kokku netovara	59 929	62 329	
Kokku kohustused ja netovara	97 034	117 201	

Tulemiaruanne

(eurodes)

	2015	2014	Lisa nr
Tulud			
Liikmetelt saadud tasud	10 357	10 620	
Annetused ja toetused	247 496	261 014	
Tulu ettevõtlusest	4 618	15 405	
Muud tulud	16 661	23 917	8
Kokku tulud	279 132	310 956	
Kulud			
Mitmesugused tegevuskulud	-116 970	-141 011	9
Tööjõukulud	-163 830	-164 561	10
Põhivara kulum ja väärtuse langus	-738	-859	4
Muud kulud	-7	0	
Kokku kulud	-281 545	-306 431	
Põhitegevuse tulem	-2 413	4 525	
Muud finantstulud ja -kulud	13	13	
Aruandeaasta tulem	-2 400	4 538	

Rahavoogude aruanne

(eurodes)

	2015	2014	Lisa nr
Rahavood põhitegevusest			
Põhitegevuse tulem	-2 413	4 525	
Korrigeerimised			
Põhivara kulum ja väärtuse langus	738	859	4
Muud korrigeerimised	0	201	
Kokku korrigeerimised	738	1 060	
Põhitegevusega seotud nõuete ja ettemaksete muutus	-12 139	-11 673	2
Põhitegevusega seotud kohustuste ja ettemaksete muutus	-17 768	10 717	6
Kokku rahavood põhitegevusest	-31 582	4 629	
Rahavood investeerimistegevusest			
Laekunud intressid	13	13	
Kokku rahavood investeerimistegevusest	13	13	
Kokku rahavood	-31 569	4 642	
Raha ja raha ekvivalendid perioodi alguses	84 173	79 531	
Raha ja raha ekvivalentide muutus	-31 569	4 642	
Raha ja raha ekvivalendid perioodi lõpus	52 604	84 173	

Netovara muutuste aruanne

(eurodes)

	Kokku netovara	
	Akumuleeritud tulem	
31.12.2013	57 791	57 791
Aruandeaasta tulem	4 538	4 538
31.12.2014	62 329	62 329
Aruandeaasta tulem	-2 400	-2 400
31.12.2015	59 929	59 929

Raamatupidamise aastaaruande lisad

Lisa 1 Arvestuspõhimõtted

Üldine informatsioon

Eesti Mittetulundusühingute ja Sihtasutuste Liidu 2015. a. raamatupidamise aastaaruanne on koostatud vastavalt Eesti heale raamatupidamistavale ja kasutades soetusmaksumuse meetodit. Hea raamatupidamistava põhinõuded on kehtestatud Eesti Vabariigi raamatupidamise seaduses, mida täiendavad Raamatupidamise Toimkonna poolt välja antud juhendid.

Finantsvarad

Finantsvaraks loetakse raha, lühiajalisi finantsinvesteeringuid, nõudeid ostjate vastu ja muid lühi- ja pikaajalisi nõudeid. Finantsvara ja –kohustused võetakse algselt arvele nende soetusmaksumuses, milleks on antud finantsvara või –kohustuse eest makstud või saadud tasu õiglane väärtus. Algne soetusmaksumus sisaldab kõiki finantsvara või –kohustusega otseselt seotud tehingukulutusi.

Finantsvara eemaldatakse bilansist siis, kui ettevõtte kaotab õiguse finantsvarast tulenevatele rahavoogudele või ta annab kolmandale osapoolale üle varast tulenevad rahavood ning enamiku finantsvaraga seotud riskidest ja hüvedest. Finantsvara oste ja müüke kajastatakse järjepidevalt tehingupäeval st päeval, mil ettevõtte saab ostetud finantsvara omanikuks või kaotab omandiõiguse müüdüd finantsvara üle.

Raha

Raha ning raha ekvivalentidena kajastatakse raha pangas, nõudmiseni hoiuseid, lühiajalisi (alla 3 kuulise lunastustähtajaga) pangadeposiite ja rahaturufondi osakuid, millel puudub oluline turuväärtuse muutuse risk. Rahavoogude aruandes kajastatakse rahavoogusid äritegevusest kaudsel meetodil. Investeerimis- ja finantseerimistegevusest tulenevaid rahavoogusid kajastatakse otsemeetodil.

Välisvaluutas toimunud tehingud ning välisvaluutas fikseeritud finantsvarad ja -kohustused

Välisvaluutas fikseeritud tehingute kajastamisel on aluseks võetud tehingu toimumise päeval kehtinud Euroopa Keskpannga valuutakursid. Välisvaluutas fikseeritud varad ja kohustused seisuga 31. detsember 2015 on ümber hinnatud eurodesse bilansipäeval kehtinud Euroopa Keskpannga valuutakursside alusel. Välisvaluutatehingutest saadud kasumid ja kahjumid on kasumiaruandes kajastatud perioodi tulu ja kuluna.

Nõuded ja ettemaksud

Nõudeid ostjate vastu kajastatakse bilansis korrigeeritud soetusmaksumuses. Ostjatelt laekumata arved on bilansis hinnatud tõenäoliselt laekuvatest summadest lähtudes. Seejuures hinnatakse iga kliendi laekumata arveid eraldi, arvestades teadaolevat informatsiooni kliendi maksevõime kohta. Ostjatelt laekumata arved, mille maksetähtaeg on ületatud rohkem kui 365 päeva võrra, on kantud kuludesse täies ulatuses. Varem alla hinnatud ebatõenäoliste nõuete laekumisi kajastatakse ebatõenäoliste nõuete kulu vähenemisenähtena.

Materiaalne ja immateriaalne põhivara

Olulisuse printsiibist lähtudes kajastatakse põhivarana need varaobjektid, mille soetusmaksumus ületab 640 eurot ja mille kasulik eluiga on üle ühe aasta. Madalama soetusmaksumusega või lühema kasuliku elueaga varaobjektid kantakse kasutusse võtmisel kuluks ning nende üle peetakse arvestust bilansiväliselt. Juhul, kui materiaalse põhivara objekt koosneb üksteisest eristatavatest olulistest komponentidest, millel on erinevad kasulikud eluead, võetakse need komponendid raamatupidamises arvele eraldi varaobjektidena, määrates neile eraldi amortisatsiooninormid vastavalt komponentide kasulikule elueale. Materiaalne põhivara võetakse arvele tema soetusmaksumuses, mis koosneb ostuhinnas ja otseselt soetamisega seotud kulutustest. Edaspidi kajastatakse materiaalsel põhivara bilansis selle soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumuleeritud kulum ja vara väärtuse langusest tulenevad allahindlused. Materiaalsele põhivarale määratud amortisatsiooninormid vaadatakse üle, kui on ilmnenud asjaolusid, mis võivad oluliselt muuta põhivara või põhivaragrupi kasulikku eluiga. Hinnangute muutuste mõju kajastub aruandeperioodis ja järgnevates perioodides. Kui vara lõppväärtus ületab tema bilansilist jääkmaksumust, lõpetatakse vara amortiseerimine; amortiseerimist alustatakse uuesti hetkest, mil vara lõppväärtus on langenud alla tema bilansilise jääkmaksumuse.

Kui materiaalse põhivara objektile on tehtud selliseid kulutusi, mis vastavad materiaalse põhivara mõistele, siis need kulutused lisatakse põhivara objekti soetusmaksumusele. Jooksva hoolduse ja remondiga kaasnevad kulutused kajastatakse aruandeperioodi kuludes.

Kui materiaalse põhivara objektile vahetatakse välja mõni oluline komponent, lisatakse uue komponendi soetusmaksumus objekti soetusmaksumusele, eeldusel, et see vastab materiaalse põhivara mõistele. Asendatav komponent kantakse bilansist maha. Kui asendatava komponendi soetusmaksumus ei ole teada, hinnatakse maha kantavat maksumust lähtudes asendamise hetke soetusmaksumusest, arvestades maha hinnangulise kulumi.

Põhivara arvelevõtmise alampiir 640 eurot**Rendid**

Kapitalirendiks loetakse rendisuhet, mille puhul kõik olulised vara omandiga seonduvad riskid ja hüved kanduvad üle rentnikule. Ülejäänud rendilepinguid käsitletakse kasutusrendina. Kasutusrendi maksed kajastatakse rentniku aruandes rendiperioodi jooksul lineaarselt kuluna.

Finantskohustused

Finantskohustusteks loetakse tarnijatele tasumata arveid, viitõlgasid ja muid lühi- ja pikaajalisi võlakohustusi.

Finantsvara ja –kohustused võetakse algselt arvele nende soetusmaksumuses, milleks on antud finantsvara või –kohustuse eest makstud või saadud tasu õiglane väärtus. Algne soetusmaksumus sisaldab kõiki finantsvara või –kohustusega otseselt seotud tehingukulutusi.

Finantskohustused kajastatakse bilansis korrigeeritud soetusmaksumuses.

Finantskohustus eemaldatakse bilansist siis, kui see on rahuldatud, lõpetatud või aegunud.

Annetused ja toetused

Tegevuse sihtfinantseerimine, kajastatakse tuluna siis, kui sihtfinantseerimine muutub sissenõutavaks ning sihtfinantseerimisega seotud võimalikud tingimused on täidetud. Saadud sihtfinantseerimine, mille puhul tuluna kajastamise tingimused ei ole täidetud, kajastatakse bilansis kohustusena. Sihtfinantseerimine võetakse arvele saadud või saadava vara õiglasel väärtuses.

Mitterahalise toetusena saadud vara võetakse bilansis arvele tema õiglasel väärtuses. Tekkiv kohustus kantakse tuludesse vara järelejäänud kasuliku eluea jooksul.

Liikmemaksud ja annetused kajastatakse tekkepõhiselt. Mittesihtotstarbelised toetused ja annetused kajastatakse tuluna laekumise hetkel.

Tulud

EMSLi tulemiaruanne on koostatud Raamatupidamise seaduse lisa 2 toodud kasumiaruande skeemi nr 1 alusel.

Tulu kaupade müügist kajastatakse siis, kui olulised omandiga seonduvad riskid ja hüved on läinud üle ostjale ning müügitulu ja tehinguga seotud kulutusi on võimalik usaldusväärselt mõõta.

Tulu teenuste müügist kajastatakse lähtudes valmidusastme meetodist, teenuse osutamisest saadavad tulud ja kasum kajastatakse proportsionaalselt samades perioodides nagu teenuse osutamisega kaasnevad kulutused.

Intressitulud kajastatakse lähtudes vara sisemisest intressimäärast.

Bilansipäevajärgsed sündmused

Raamatupidamise aastaaruandes kajastuvad olulised varade ja kohustuste hindamist mõjutavad asjaolud, mis ilmnesid bilansi kuupäeva, 31. detsembri 2015 ja aruande koostamise kuupäeva vahemikul, kuid on seotud aruandeperioodil või varasematel perioodidel toimunud tehingutega. Bilansipäevajärgsed sündmused, mida ei ole varade ja kohustuste hindamisel arvesse võetud, kuid mis oluliselt mõjutavad järgmise majandusaasta tulemust, on avalikustatud aastaaruande lisades.

Lisa 2 Nõuded ja ettemaksed

(eurodes)

	31.12.2015	Jaotus järelejäänud tähtaja järgi			Lisa nr
		12 kuu jooksul	1 - 5 aasta jooksul	üle 5 aasta	
Nõuded ostjate vastu	1 355	1 355	0	0	
Maksude ettemaksed ja tagasinõuded	7 078	7 078	0	0	3
Muud nõuded	1 910	1 910	0	0	
Ettemaksed	500	500	0	0	
Tulevaste perioodide kulud	500	500	0	0	
Nõuded rahastajate vastu	29 112	29 112	0	0	
Nõuded edasiesitamisele	3 307	3 307	0	0	
Kokku nõuded ja ettemaksed	43 262	43 262	0	0	

	31.12.2014	Jaotus järelejäänud tähtaja järgi			Lisa nr
		12 kuu jooksul	1 - 5 aasta jooksul	üle 5 aasta	
Nõuded ostjate vastu	3 900	3 900	0	0	
Maksude ettemaksed ja tagasinõuded	4 738	4 738	0	0	3
Muud nõuded	2 000	2 000	0	0	
Nõuded rahastajate vastu	13 526	13 526	0	0	
Nõuded edasiesitamisele	6 958	6 958	0	0	
Kokku nõuded ja ettemaksed	31 122	31 122	0	0	

Lisa 3 Maksude ettemaksed ja maksuvõlad

(eurodes)

	31.12.2015		31.12.2014	
	Ettemaks	Maksuvõlg	Ettemaks	Maksuvõlg
Üksikisiku tulumaks		2 256		1 598
Erisoodustuse tulumaks		0		123
Sotsiaalmaks		4 279		3 263
Kohustuslik kogumispension		275		223
Töötuskindlustusmaksed		268		221
Ettemaksukonto jääk	7 078		4 738	
Kokku maksude ettemaksed ja maksuvõlad	7 078	7 078	4 738	5 428

Lisa 4 Materiaalne põhivara

(eurodes)

	Muu materiaalne põhivara	Kokku
31.12.2013		
Soetusmaksumus	6 402	6 402
Akumuleeritud kulum	-3 436	-3 436
Jääkmaksumus	2 966	2 966
Amortisatsioonikulu	-859	-859
Allahindlused väärtuse languse tõttu	-201	-201
31.12.2014		
Soetusmaksumus	5 540	5 540
Akumuleeritud kulum	-3 634	-3 634
Jääkmaksumus	1 906	1 906
Amortisatsioonikulu	-738	-738
31.12.2015		
Soetusmaksumus	5 540	5 540
Akumuleeritud kulum	-4 372	-4 372
Jääkmaksumus	1 168	1 168

Lisa 5 Kasutusrent

(eurodes)

Aruandekohustuslane kui rentnik

	2015	2014
Kasutusrendikulu	7 619	7 320
Järgmiste perioodide kasutusrendikulu mittekatkestatavatest lepingutest		
	31.12.2015	31.12.2014
12 kuu jooksul	7 200	7 200

Lisa kajastab kontoriruumide üürikulusid OÜ-It Telliskivi Maja, millest on lahutatud allüürnikele esitatud või eeldatavasti esitatavad kulude katmise nõuded.

Lisa 6 Võlad ja ettemaksed

(eurodes)

	31.12.2015	Jaotus järelejäänud tähtaja järgi			Lisa nr
		12 kuu jooksul	1 - 5 aasta jooksul	üle 5 aasta	
Võlad tarnijatele	2 998	2 998	0	0	
Võlad töövõtjatele	4 143	4 143	0	0	
Maksuvõlad	7 078	7 078	0	0	3
Kokku võlad ja ettemaksed	14 219	14 219	0	0	

	31.12.2014	Jaotus järelejäänud tähtaja järgi			Lisa nr
		12 kuu jooksul	1 - 5 aasta jooksul	üle 5 aasta	
Võlad tarnijatele	5 449	5 449	0	0	
Võlad töövõtjatele	3 741	3 741	0	0	
Maksuvõlad	5 428	5 428	0	0	3
Kokku võlad ja ettemaksed	14 618	14 618	0	0	

Lisa 7 Sihtotstarbelised tasud, annetused ja toetused

(eurodes)

Varad bruto soetusmaksumuses

	31.12.2013	Saadud	Tagastatud	Tulu	31.12.2014
Sihtfinantseerimine tegevuskuludeks					
Avatud Eesti Fond	3 112	65 253	0	-64 990	3 375
Siseministerium	14 135	71 141	-3 528	-59 352	22 396
KÜSK	0	72 294	0	-63 674	8 620
MISA	5 764	5 517	0	-11 281	0
Euroopa Komisjon	955	15 728	0	-16 683	0
USAID	0	6 824	0	-6 824	0
Annetused	133	14 228	0	-14 361	0
Muud sihtfinantseerimised	0	16 383	0	-10 520	5 863
Kokku sihtfinantseerimine tegevuskuludeks	24 099	267 368	-3 528	-247 685	40 254
Kokku sihtotstarbelised tasud, annetused ja toetused	24 099	267 368	-3 528	-247 685	40 254

	31.12.2014	Saadud	Tagastatud	Tulu	31.12.2015
Sihtfinantseerimine tegevuskuludeks					
Avatud Eesti Fond	3 375	26 629	-731	-26 656	2 617
Siseministerium	22 396	60 000	-1 934	-79 373	1 089
KÜSK	8 620	75 962	0	-65 402	19 180
Euroopa Komisjon	0	5 000	0	-5 000	0
USAID	0	7 985	0	-7 985	0
Annetused	0	9 949	0	-9 949	0
Muud sihtfinantseerimised	5 863	21 976	0	-27 839	0
Kokku sihtfinantseerimine tegevuskuludeks	40 254	207 501	-2 665	-222 204	22 886
Kokku sihtotstarbelised tasud, annetused ja toetused	40 254	207 501	-2 665	-222 204	22 886

Lisa 8 Muud tulud

(eurodes)

	2015	2014
Ürituste osalustasud	2 475	8 914
Koolitused, loengud, analüüsid	14 186	15 003
Kokku muud tulud	16 661	23 917

Lisa 9 Mitmesugused tegevuskulud

(eurodes)

	2015	2014
Kulu ebatõenäoliselt laekuvatest nõuetest	155	392
Pangateenused	252	229
Raamatupidamine ja audit	688	865
Transport, lähetus, meeskonnaarendus	1 886	877
Seminaride korraldamine	3 693	6 940
Projekt Tulevikugrupp	3 250	14 823
Projekt Venekeelne teavitus	1 441	1 489
Projekt Arvamusfestival	38 472	37 100
Projekt Hea Kodanik, suvekool	28 890	30 784
Projekt Arenguprogrammi käsiraamat	0	8 602
Projekt Demokraatiakool	2 237	792
Projekt Vene vabaühenduste arenguprogramm	8 011	0
Projekt Rahastusalane eestkoste	1 648	859
Projekt Tegevustoetus (huvikaitse, teavitus)	12 897	7 334
Projekt Sotsiaalsete ettevõtete eestkostevõrgustik	0	11 133
Projekt Kogukonnapraktika	2 330	0
Projekt Arenguhüpe	623	437
Projekt Avatud valitsemine KOVides	813	656
Projekt Round-it-up	2 522	720
Ettevõtluskulu	1 754	9 600
Rahvusvaheline koostöö	154	921
Projekt Annetamise hea tava	0	715
Projekt Kodanikuharidus	1 345	2 342
Projekt KÜSK-AN	225	0
Muud	3 684	3 401
Kokku mitmesugused tegevuskulud	116 970	141 011

Lisa 10 Tööjõukulud

(eurodes)

	2015	2014
Palgakulu	121 609	123 640
Sotsiaalmaksud	41 265	41 834
Puhkusereserv	956	-913
Kokku tööjõukulud	163 830	164 561
Töötajate keskmine arv taandatuna täistööajale	6	6

Lisa 11 Seotud osapooled

(eurodes)

Liikmete arv majandusaasta lõpu seisuga		
	31.12.2015	31.12.2014
Juriidilisest isikust liikmete arv	107	108
Tegev- ja kõrgemale juhtkonnale arvestatud tasud ja muud olulised soodustused		
	2015	2014
Arvestatud tasu	20 245	20 245

